

494.99-5 Դ Ս Տ Ո Ւ

Դ - 96

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՅ

ՕՑՈՒԳԱԿԱ Հ 1961 թ.

Դ ՊԵՏԱ ԱՀԱԿԵՐՏԱՅ

ՄԱՐԴԱՎՈՐԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆՆԵՐ

Դ Կ Ա Լ Կ Ա Թ Ա

1842

Դ Տ Ա Ր Ա Ն Ե Ճ Ե Մ Ա Ր Ա Ն Ե Ր .

180

ԵԱՀՅԻՍ ՀԱՅԱՐԱԿ ՀՈԼՈՎՄԱՆ ԱՆԻՒԱՆՑ

ՕՐԻՆԱԿ առաջին հոլովման,

•ԵՂԱՂԻ:

Բաղդակ.	Բառ.	Բառ:
Աւոտիսե.	Բառի.	Բառի:
Տառին.	Բառի.	ի բառ.
Հայցական.	զ Բառ.	Բառ:
Բարանական.	'ի Բառէ.	Բառի:
Գյուղմուսե.	զ Բառէ.	բառի համար. չոմ բառի վերայ:
Գործեական.	Բառիւ.	Բառավ:
Գուրասուսե.	զ Բառիւ.	բառի չափ չաղմազ:
Ներգոյական.	'ի Բառիւ իմ	ի բառ. բառանձն չոմ բառի պէ
Կայսերական.	ով Բառ.	ով բառ:

Յոգնակի:

Բառ.	Բառք.	Բառ:
Ներ.		
Հըմ.		
Հայց.		
Բարգ.	'ի Բառից.	բառէրն:
Գյուղ.	զ Բառից.	բառէի համար. չոմ բառէի վե:
Գորգ.	Բառկիք.	բառէրավ:
Գուրգ.	զ Բառիք.	բառէի չափ չաղմազ:
Կեր.	'ի Բառս.	բառերան. չոմ բառէի պէ:
Ար.	ով Բառք:	ով բառէ:

Կառ պարունակին բազում անուանք. որոց 'ի
անկրորուստ և անփոփոխ պահեն, զձայնաւոր
տառան' յորս յանգին. զոր օրինակ:

Ավստ	աին տիւ։ տից աիւք։ Տու համ հիտոներութիւն։
Աղջ	խիւ խիւ։ Խից խիւք։ Օղ ևս լոկտուուր։
Արքոյ	ի իւ։ ից իւք։ Թագուուր համ փորիզուհ։
Բաղդ	դի դիւ։ դից դիւք։ Խո բոլոս չմ շաղուան։
Բան	նիւ նիւ։ նից նիւք։ Խօսք համ շրոց։
Բանտ	աին տիւ։ տից աիւք։ Արգելար ոն չմ զիւլուանց։
Գահ	հիւ հիւ։ հից հիւք։ Արշա իւմ լուսուր։
Գան	նիւ նիւ։ նից նիւք։ Դյէժ համ տօնու։
Դաշտ	աին տիւ։ տից աիւք։ Մէնդուն։
Դարպաս	սիւ սիւ։ սից սիւք։ Պալտու համ ուըրուհ։
Երկնայ	ի իւ։ ից իւք։ Կաթնուիեր ոզոյ չմ զույ։
Զարմ	միւ միւ։ մից միւք։ Ըսկմ համ օեզ ևս ոզո։
Զբահ	հիւ հիւ։ հից հիւք։ Երկնեւէ իւմ ոզոյ չէ ուր նուբուր։
Հնծայ	ի իւ։ ից իւք։ Տուրի հէշ բակալ։
Կաթսայ	ի իւ։ ից իւք։ Ղզլուն։
Կանթ	թիւ թիւ։ թից թիւք։ Ռաւին ևս ռերեսի հուն։
Կայմ	միւ միւ։ մից միւք։ Նստէ տէրուի չմ նուտի մուռուր։
Կարթ	թիւ թիւ։ թից թիւք։ Ջուկն բաւելի չունցուլ։
Կրիայ	ի իւ։ ից իւք։ Կռւայի չմ հունիմ։
Հաց	ցիւ ցիւ։ ցից ցիւք։ Խաց։
Հեկայ	ի իւ։ ից իւք։ Պարըն չմ զարաւոք։ ևս փոջ։
Հրացան	նիւ նիւ։ նից նիւք։ Կըսէ սոնօդ այսինքն լը- վոնէ լոյն եռոյն։
Զայն	նիւ նիւ։ նից նիւք։ Զէն ևս հնչուան։
Ճառ	ռիւ ռիւ։ ռից ռիւք։ Պարմաներուն։
Ճառ-ապայթ	թիւ թիւ։ թից թիւք։ Փայլուան լուսուց։ չմ շողդ ըիւ ըիւ։ ըից ըիւք։ Չամ ծուռ։ ևս մայ չմ լէս տիւ տիւ։ տից տիւք։ Կախ համ զիւնգ։
Մայր	տիւ տիւ։ տից տիւք։ Օգնութիւն ևս չըսկե- պատուալուն։
Մարտ	ի իւ։ ից իւք։ Զ զէւ։
Նորստ	հիւ հիւ։ հից հիւք։ Մազար։
Նորստ	նիւ նիւ։ նից նիւք։ Զանի համ վաստիւ։
Ծիլ	լիւ լիւ։ լից լիւք։ Եղչ գուռէ։

Առջ	Չի, ջիւ. ջից, ջիւք: Ուշուն չմ եմ և մոդա, ճագ:
Բողբոջ	Չի, ջիւ. ջից, ջիւք: Շնուտ ճեղը:
Գոյ	Ի, իւ. ից, իւք: Մեն ետք բան:
Դշնոյ	Ի, իւ. ից, իւք: Թափոն հի. յու թոգուտը չեն:
Դոն	Նի, նիւ. նից, նիւք: Մեն ուսոնի ճուկն:
Զոհ	Տի, տիւ. տից, տիւք: Մասալ:
Խորշ	Չի, չիւ. չից, չիւք: Քուտ չմ պատախ:
Կոփսծոյ	Ի, իւ. ից, իւք: Չուրամով կուտք:
Հոլով	Ալի, վիւ. վից, վիւք: Պարուս:
Նոճ	Ճի, ճիւ. ճից, ճիւք: Սալվե ծոյս:
Ճոշ	Պի, պիւ. պից, պիւք: Ըսրու չմ էորգ:
Արօտ	Մի, միւ. մից, միւք: Արծեւս ոչդ չմ խոս պահնդո պէր:
Շնոտ	Մի, միւ. մից, միւք: Չոնեն:
Կըսն	Նի, նիւ. նից, նիւք: Օրենտ չմ պաշտօն. ևս մաղնուք:
Հօտ	Մի, միւ. մից, միւք: Ուշուն չմ եմ գուլզ:
Յօդ	Պի, պիւ. պից, պիւք: Անշնմեն իսու չմ իսպ. ևս զաւ:
Պաշտօն	Նի, նիւ. նից, նիւք: Շոտոյութի. Առ գործ չմ էլլուխ:
Վառօդ	Պի, պիւ. պից, պիւք: Բարութ:
Տօն	Նի, նիւ. նից, նիւք: Տօն որբ և Լո հոնդէս ուրուխանեան:
Օձ	Ճի, ճիւ. ճից, ճիւք: Օիչ:
Գրիտ	Մի, միւ. մից, միւք: Գրանեն. ևս հոյրք:
Երկիւղ	Պի, պիւ. պից, պիւք: Շնուխ:
Վառանիւթ	Թի, թիւ. թից, թիւք: Չորս եւինեց ելք:
Այնտ	Մի, միւ. մից, միւք: Դաշն չմ խոռոշակած:
Աւրութ	Մի, միւ. մից, միւք: Լու:

Ոմանք կորուսանեն զձայնաւոր տառմ. յու յ.

Առեան	տենիւ նիւ. նից, նիւք: Դշտառառն չմ շելու:
Լեարդ	Երդիւ աիւ. աից, աիւք: Մարտ չմ ջարէն ուրուց:

Խաչաղեաց	գեցիւ ցիւ. ցից ցիւք: Խառջ սանօղ չմ խոչ հազար
Հրեայ	ըելիւ իւ. նից իւք: Ձեռաշ չմ էտհուշէ:
Մատեան	տենիւ նիւ. նից նիւք: Մեծ գերէ:
Մեհեան	Տենիւ նիւ. նից նիւք: Կոտե ոռան չմ բանակոյ:
Զահաղեաց	գեցիւ ցիւ. ցից ցիւք: Մաղաղ բանօղ:
Ապյուկեան	կենիւ նիւ. նից նիւք: Մեն ուժ լուելոց ժողովնէ:
Առիթ	առթիւ թիւ. թից թիւք: Պատճառ չմ ոռհող:
Բիծ	բիծի ծիւ. ծից ծիւք: Լուգոյ չմ շող:
Գիծ	գիծի ծիւ. ծից ծիւք: Խող չմ գեց:
Դլին	բնիւ նիւ. նից նիւք: Ե հուկն՝ ուրու գլուխն է նման խողն լու ուսու:
Լոգիկ	դկիւ կիւ. կից կիւք: Բնինշ չմ լուսուրոյ:
Խսիղ	խողնիւ ձիւ. ձից ձիւք: Խսկմառնադ չմ ողարմ:
Կիւղ	կընիւ միւ. մից միւք: Նեղուց չմ նէշ ճողովըն:
Ձեր	ձրիւ ըիւ. ըից ըիւք: Ընծայ չմ բակւշն շումին:
Շշմարիտ	մարտիւ տիւ. տից տիւք: Սարյգ չմ հաղորդ:
Ախրտ	սրտիւ տիւ. տից տիւք: Խոս սիրու:
Մկղբնամտիպ	տպիւ պիւ. պից պիւք: Առաջն օրինու:
Բըռտ	բըռտիւ տիւ. տից տիւք: Ցենեն ենին շինող:
Դրսիս	դքսիւ սիւ. սից սիւք: Հաղորդակն չմ բեգ:
Խսուշ	խլիւ լիւ. լից լիւք: Ու ոչ խորէ լու:
Խսումք	խմբիւ բիւ. բից բիւք: Ժաղով չմ ոմբու:
Խսուց	խյիւ ցիւ. ցից ցիւք: Պատէն օմբու:
Կարկուտ	կտիւ տիւ. տից տիւք: Պատօն չմ ուղնուընդին:
Անակուշտ	կշտիւ տիւ. տից տիւք: Մեջն զու:
Օգուտ	օգտիւ տիւ. տից տիւք: Շոհ չմ քոյդոյ:
Ոմանք վորիուսնն զձայնաւոր տառան՝ յորս յանգին. պը:	
Գմբեթ	բեթիւ թիւ. թից թիւք: Գառմբէն:
Եջ	եջիւ եջիւ. եջից եջիւք: Թաղն միւ երես:
Խսնիշ	նեշիւ շիւ. շից շիւք: Ենոքոր սիրու ունօղ:

Ակտ	կերիւ տիւ տից սիւք Մին պուտ չմ նօտայ:
Աւշէ	կերիւ շիւ շիւք Շեւշ չմ ծոռու ճիւղ:
Պատճէն	Ճննիւ նիւ նից նիւք Բուրեառդը օքնեան:
Ծէս	ծիսիւ սիւ սից սիւք Սովորան չմ ոտէլ:
Հանդէս	դիսիւ սիւ սից սիւք Ժողով չմ բաշմուն. և
Հէն	չմ սոլլունուն:
Վէճ	հինիւ նիւ նից նիւք Ծովէ Գոզ չմ լուլոնող:
Խլձ	վիճիւ Ճիւ Ճից Ճիւք կուն չմ հուզուն:
Պըտուեայ	ըլձիւ ձիւ ձից ձիւք Փոխուն չմ հու-էու:
Փախստեայ	ուեիւ էիւ էից էիւք Պըտէ շինոց է+նիւ:
Արշը	տէիւ իւ ից իւք Փոխուն չմ դուստունուն:
Ժամացոյց	արտօթիւ ըիւ ըից ըիւք Դեղնն պշնչ:
Խըտախոյս	ցուցիւ ցիւ ցից ցիւք Առեան:
Ծարցոյը	խուսիւ սիւ սից սիւք Աւըս պոլ:
Կարեուըագոյն	ըտօթիւ ըիւ ըից ըիւք Ծարց չոջը:
Կոյտ	կուտիւ տիւ տից տիւք կուտած չոմ հու-
Համբոյը	ռուսիւ ըիւ ըից ըիւք Հողառուն. ևս պոլ:
Հեղոյս	զուսիւ սիւ սից սիւք Մէկ:
Նշոյլ	նշուլիւ լիւ լից լիւք Բորտէ շոզ չմ լոյս:
Ողջոյն	ջունիւ նիւ նից նիւք Բորտ. ևս ոզ չմ բոլոց:
Վատթարագոյն	գունիւ նիւ նից նիւք Ըստ վոտ:
Տոյժ	տումիւ ժիւ ժից ժիւք Զուտեայ:

Անեղականք :

Աղօթք	Ղօթից թիւք Աղօթնեւ չմ լուշեւ:
Ելք	լից լիւք Դրաս էնել չմ որու + է դալ:
Խնչոյք	ջոյից իւք Մէծ հանդէս չմ մէծլեն:
Խօսք	սից սիւք Բոն չմ զըսոց. ևս Բորբուռ:
Հըալք	շից շիւք Զորմոն չմ հըէշ:

(7)

ՕՐԻՆԱԿ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀՈԼԾՎՄԱՆ :

ԵՂՋԻՒ :

ՈՒ-Ա	Քաղաք.	+ ՊՂՄԴ :
ՍԵ-Ա	Քաղաքի.	+ ՊՂՄԴ + Ե :
ՏԵ-Ա	Քաղաքի. 'ի Քաղաք.	+ ՊՂՄԴ + Ե :
ՀԵ-Ա	Ղ Քաղաք.	+ ՊՂՄԴ :
ԲԵ-Ա	'ի Քաղաքէ.	+ ՊՂՄԴ + Ե :
ՊԵ-Ա	Ղ Քաղաքէ.	+ ՊՂՄԴ + Ե Հ Պ Խ Ֆ + ՊՂՄԴ + Ե Վ Ե Մ Յ :
Գ-Ա	Քաղաքաւ.	+ ՊՂՄԴ + Ե :
Գ-Ա	Ղ Քաղաքաւ.	+ ՊՂՄԴ + Ե :
ՆԵ-Ա	'ի Քաղաքի կմ. 'ի Քաղաք.	+ ՊՂՄԴ + Ե Խ Ֆ + ՊՂՄԴ + Ե :
ԿԱ-Ա	ԹԼ-Քաղաք.	Ի Ղ + ՊՂՄԴ :

ՅՈՒՆԱԿԻՒ :

ՈՒ-Ա	Քաղաքք.	+ ՊՂՄԴ + Ե Բ :
ՍԵ-Ա	Քաղաքայ.	+ ՊՂՄԴ + Ե Բ Ե :
ՏԵ-Ա	Քաղաքայ 'ի Քաղաքս.	+ ՊՂՄԴ + Ե Բ Ե :
ՀԵ-Ա	Ղ Քաղաքս.	+ ՊՂՄԴ + Ե :
ԲԵ-Ա	'ի Քաղաքայ.	+ ՊՂՄԴ + Ե Ե :
ՊԵ-Ա	Ղ Քաղաքայ.	+ ՊՂՄԴ + Ե Ե Հ Պ Խ Ֆ + ՊՂՄԴ + Ե Վ Ե Մ Յ :
Գ-Ա	Քաղաքօք.	+ ՊՂՄԴ + Ե :
Գ-Ա	Ղ Քաղաքօք.	+ ՊՂՄԴ + Ե :
ՆԵ-Ա	'ի Քաղաքս.	+ ՊՂՄԴ + Ե Բ Ե Խ Ֆ + ՊՂՄԴ + Ե Ե :
ԿԱ-Ա	ԹԼ-Քաղաքք.	Ի Ղ + ՊՂՄԴ + Ե :

Ե այսու օրինակաւ պարունակին բաղում անուանք. որոց 'ի հոլովիլն՝ ոմանք անկորուստ և անփոխիս պահեն զնայնաւոր տառան՝ յուր յանդին. զո՞ր օրինակ:

Աղոբակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Գէղ հոմ յանեկի պէղ հոմ զըմէն:
Ախորժակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Յէղ հոմ պահմէ: կի, կաւ, կաց, կօք, Համաւըլիս հոմ իօլ, ևս էշընհու:
Առասան	նի, նաւ, նաց, նօք, Բարտէ չուտն չմ սութլի:
Արձան	նի, նաւ, նաց, նօք, Վարդէ հոմ չէսէ շինոց պարէներ:
Աւազան	նի, նաւ, նաց, նօք, Հուշ:
Բամակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Գաւառն ևս գուառնով գէնէ
Բամաբարար	ըի, ըաւ, ըաց, ըօք, Բաժին սուօղ:
Բամակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Զօրոց բնուէլոյ չորեր:
Բարեկամ	մի, մաւ, մաց, մօք, Բարէ հոմտ ուսօղ:
Բարեբար	ըի, ըաւ, ըաց, ըօք, Բարէ սուօղ:
Բուրաստան	նի, նաւ, նաց, նօք, Ծարչոց ուղ չմ չողլոյ:
Գաղան	նի, նաւ, նաց, նօք, Զանելոր չմ հոյլոն:
Գաւառ	ոի, ուսաւ, ուաց, ուօք, Մոռն ինչ երիշե:
Գերան	նի, նաւ, նաց, նօք, Տան լորի լեր:
Դաստամտան	նի, նաւ, նաց, նօք, Դաստամտան պէղ:
Դեսպան	նի, նաւ, նաց, նօք, Ելլէ:
Երիտասարդ	դի, դաւ, դաց, դօք, Զգնութեան՝ թ 27 էց միչ 40 պարէ:
Զաւակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Զորմ չմ լիւլոն:
Յաշկիմակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Երես որբէն. ևս ողուն
Խշան	նի, նաւ, նաց, նօք, Հրտմն տուօղ. ևս ողոյ:
Խստար	ըի, ըաւ, ըաց, ըօք, Մելին չմ մուն:
Խորան	նի, նաւ, նաց, նօք, Ենչ լուս խորոն:
Կարգ	դի, դաւ, դաց, դօք, Ըորտ ևս հոմէ յոդ:
Կոճքակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Հոյրապէտոց գիր:
Հասակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Տարեր չմ բոյ:
Հնձան	նի, նաւ, նաց, նօք, Շերտիսուոյ չմ շորինոյ:
Ջնջակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Ըորն ոք իողեն Քջից սոլտոսորուե ժոմուէն չմ չէլիներ:
Ճաշակ	կի, կաւ, կաց, կօք, Խոմ չմ լողոն:
Մաճակալ	լի, լաւ, լաց, լօք, Գէսին վարօղ:

Մըսկ	կիւ կաւ. կայց կօք: Աղոստառը չմնօտիր:
Յատակ	կիւ կաւ. կայց կօք: Խորէ գոչ չմ գէպին:
+Յարկ	կիւ կաւ. կայց կօք: Տուն չմ օլուխ. նոս գոն
	ծոծի:
+Նամակ	կիւ կաւ. կայց կօք: Գեղ չմ բուհազին:
Նուագարան	նիւ նաւ. նայց նօք: Աղջ ևս պաշի գերէ:
Շըջան	նիւ նաւ. նայց նօք: Պըպառա:
Ուռկան	նիւ նաւ. նայց նօք: Զուէն բանչ լուն:
Պաշտպամէ	բիւ բաւ. բայց բօք: Տեղի՝ ուր հոպորին հոն
	դէս+դարպարանաց: ևս գոն լուզ:
Պատգամ	միւ մաւ. մայց մօք: Պատգամէն չմ հըման:
Ջնջան	նիւ նաւ. նայց նօք: Արէնէ. ևս ջուղըն չմ սովին:
Վանական	նիւ նաւ. նայց նօք: Վանին բնուիջը. ևս զու-
	դապէպ:
Ակիշապ	պիւ պաւ. պայց պօք: Մէծ օլէն:
Վաւմական	նիւ նաւ. նայց նօք: Ազէն. ևս բորչ:
Վըսն	նիւ նաւ. նայց նօք: Չուրէն չմ ծայէկոյու:
Տեսակ	կիւ կաւ. կայց կօք: Կերպ. ևս չւ չմ ցեղ:
Փակար	բիւ բաւ. բայց բօք: Խոսոչ չմ ծահ. ևս գոյն
	չմ խոզի և չմ գչպին ճադ:
Ազդապէտ	տիւ տաւ. տայց տօք: Ազգէ Գլուխ չմ ցէպապէպ:
Աշեկէթտ	տիւ տաւ. տայց տօք: Աշէնէթ չմ սուտոյօղ:
Բէրէ	դիւ դաւ. դայց դօք: Եւս Բերէ չմ հէլոյ:
Բենու	ուիւ ուաւ. ուայց ուօք: Մէլու:
Զառէկ	կիւ կաւ. կայց կօք: Զարկարադ:
Ընկէր	բիւ բաւ. բայց բօք: Դիտոին լինօղ չմ բորէկամ:
Լապտէր	բիւ բաւ. բայց բօք: Քանոր:
Պատկէր	բիւ բաւ. բայց բօք: Նմոնաւթիւն որս+էլիւն
	չմ սուրուն:
ՏՍոռէք	բիւ բաւ. բայց բօք: Ծուտի:
Աղբւս	սիւ սաւ. սայց սօք: Տեղէ լուսաշողն:
Աքիս	սիւ սաւ. սայց սօք: Զանգուլի հոսու չմ հէց
	յունին:
Հէելորդ	դիւ դաւ. դայց դօք: Յուէլի չմ ուղիպան:
Ելուխաւոր	բիւ բաւ. բայց բօք: Զոմին:

Զինուհը	թիւ ըաւ. ըացի ըօք: Զէն ռենօդ էմ սօլուտիւ:
Թագաւոր	թիւ ըաւ. ըացի ըօք: Փատիկշայ:
Թակոյկ	կիւ կաւ. կացի կօք: կմնած էմ իսւժ:
Խաղաղոց	ցիւ ցաւ. ցացի ցօք: Գործեւ ևորդուլու:
Կշռորդ	դիւ դաւ. դացի դօք: Կշռուտ էմ ներպարու:
Հոգեոր	թիւ ըաւ. ըացի ըօք: Այն ոք պատիկտեն հագաց:
Հօտոց	ցիւ ցաւ. ցացի ցօք: Ճեղդ էր նորել շահուան:
Զինուհս	սիւ սաւ. սացի սօք: Զուին բանօդ:
Միջոց	ցիւ ցաւ. ցացի ցօք: Ի միջի երիւ երաց շարպան պէջ. ևս ժամանուն:
Բւղեոր	թիւ ըաւ. ըացի ըօք: Ստթոք գնացօդ. ևս ճանապարհ պանօդ:
Վաստակաւոր	թիւ ըաւ. ըացի ըօք: Բնանէ էտցօդ:
Առու	ուիւ ուաւ. ուացի ուօք: Խսոնփան էմ մուհուն:
Արու	ուիւ ուաւ. ուացի ուօք: Նախուն:
Եկու	ուիւ ուաւ. ուացի ուօք: Բերանէ միջի ւեղուն.
Խորհրդածու	ուիւ ուաւ. ուացի ուօք: Խորհրդած պասոդ էմ միա գիշօդ:
Խլատտու	ուիւ ուաւ. ուացի ուօք: Խլատտու էմ խլատտու:
Մեղու	ուիւ ուաւ. ուացի ուօք: Մեղքէ մոնձ:
Վաշխառու	ուիւ ուաւ. ուացի ուօք: Մուշտիւ պանօդ:
Վերակացու	ուիւ ուաւ. ուացի ուօք: Վերակացու էտցօդ:
Վերաբեռու	ուիւ ուաւ. ուացի ուօք: Վերայ գիշելիւ ևս ծառից:
Ծանրախօս	սիւ սաւ. սացի սօք: Կըզիշպացօդ էմ կախակիոնօդ:
Հզօր	թիւ ըաւ. ըացի ըօք: Ուժով էմ դըլունեւ:
Չարախօս	սիւ սաւ. սացի սօք: Չար էնօօդ էմ բամբասոդ:
Ոմանք կորուսանեն զձայնաւոր տառմն՝ յուս յանդին. դ-	
Ահեակ	հեկիւ կաւ. կացի կօք: Զուս էրդին:
Արբանեակ	նեկիւ կաւ. կացի կօք: Ծառայ էմ նօտաց:
Դայեակ	յեկիւ կաւ. կացի կօք: Ծչժեր էմ ծիծ պաւս:
Դղեակ	շեկիւ կաւ. կացի կօք: Բերեւ էմ իւլոյ:

Աեռնակեաց	կեցի, յաւ, յաց, յօք:	Սորէ վերայ բնոհօդ:
Սանեակ	նեկի, կաւ, կաց, կօք:	Ուհէ չմ եզծուե վլե
		շընշէւ
Մաշկեակ	կեկի, կաւ, կաց, կօք:	Կողէ շգեստ:
+ Ուդեակ	գեկի, կաւ, կաց, կօք:	Ուշէ չմ շուտու:
Զորեակ	ըեկի, կաւ, կաց, կօք:	Գուշմու չմ տնւեա մոցէլու:
Սենեակ	նեկի, կաւ, կաց, կօք:	Օւաւ:
Փափկակեաց	կեցի, յաւ, յաց, յօք:	Փոփու չմ պարապ հեցօդ:
Քառամանեկ	նեկի, կաւ, կաց, կօք:	Ապոջուն. ևս վզէ շորու:
Բեռնակիք	կըի, ըաւ, ըաց, ըօք:	Բնուն հըօդ համ հոմու:
Բժիշկ	ժկի, կաւ, կաց, կօք:	Դափու հում հոմիմ:
Գաւիթ	գաւի, թաւ, թաց, թօք:	Հայեալ չմ ստիոյ:
+ Գրիչ	գրչի, չաւ, չաց, չօք:	Գրչի, չեր գրօդ:
Դահիճ	դահի, ձաւ, ձաց, ձօք:	Ձալսն:
Դրբրին	բնի, բնաւ, բնաց, բնօք:	Երիւնեղէն շնիօդ:
Դպիր	դպի, բաւ, բաց, բօք:	Տերոյու. ևս գեգրօդ:
Կօշիկ	կօջի, կաւ, կաց, կօք:	Առողու չմ քանու:
Հալածիչ	լածի, չաւ, չաց, չօք:	Փոխունօդ:
Մահիճ	մահի, ձաւ, ձաց, ձօք:	Տեղէր չմ բեչուոյ:
Մունետիէ	նետի, կաւ, կաց, կօք:	Ծոնուցունօդ չմ ջուչի:
Մըրիկ	մըրի, կաւ, կաց, կօք:	Միթնու. ևս ուղլուտն ումի:
Նենգամիտ	մտի, տաւ, տաց, տօք:	Չոր մրու ունօդ:
Նեգ	նգի, գաւ, գաց, գօք:	Դըմն հուրէա չմ եռի:
Հահամուիք	դըի, բաւ, բաց, բօք:	Շահ իմ օգուտ ուշօդ:
Հաւիլ	շահշի, դաւ, դաց, դօք:	Ճանոպարհ:
Հիրիմ	շիրմի, մաւ, մաց, մօք:	Գնընդմուն:
Պարակից	բակիցի, յաւ, յաց, յօք:	Պարու ընէնը:
Վարզամիտ	մտի, մտաւ, մտաց, մտօք:	Պարզ համ յիսպու:
		մրու ունօդ:
+ Պարխապ	բսպի, պլաւ, պլաց, պլօք:	Պար, հոսուր չմ յըմ:
Ջիւ	ջլի, լսաւ, լսաց, լօք:	Եւս ջլէ չմ պոմու:
Սնդիկ	մնդկի, կաւ, կաց, կօք:	Ժեղու:
Վշտակից	դակցի, յաւ, յաց, յօք:	Սրացաւի ընէնը լինօդ:
Տիկ	տկի, կաւ, կաց, կօք:	Տըւ ուի չմ մըշէն:
Փիւ	վղի, լսաւ, լսաց, լօք:	Քիւ:

Քեւ	քլի՝ լսեւ. լսոյ լօք. թեղ դրէն ծէրնցն մէջն դոստէն մագնէ ծէրն չէ՛ն:
Ազգուկ	մկի. կաւ. կաց. կօք. խոռվաւիշն:
Դաղում	բազմի. մաւ. մաց. մօք. Ըստ:
Դդում	դդմի. մաւ. մաց. մօք. Դընշում չմ+ըշտու:
Սկզբուկ	սկզբկի. կաւ. կաց. կօք. Պոսէն շուկան շահ:
Ստրուկ	ստրկի. կաւ. կաց. կօք. Անուգ չմ չնչին ժառանց:
Վհուկ	վհկի. կաւ. կաց. կօք. Զարուի չմ փուլի:
Տղրուկ	տղրկի. կաւ. կաց. կօք. Տղրուկ:
Քուլմ	քրմի. մաւ. մաց. մօք. կոտէն որ պանէ:
Ոմանք փոխուսեն գնայնաւոր տառմն՝ յորս յանդին դր:	
Դե	դիւի. ւաւ. ւաց. ւօք. Ետքուոյ չմ շերեւն:
Հիմէն	մենի. նաւ. նաց. նօք. Ե չափարան որ պանէ:
Քարլճկէց	կեցի. ցաւ. ցաց. ցօք. Քար գիօզ:
Դէմ	դիմի. մաւ. մաց. մօք. Հանդիման. ևս երես:
Դէտ	դիտի. տաւ. տայց. տօք. Պահուղոն չմ ջալուզ:
Մահաղէն	զինի. նաւ. նաց. նօք. Սպանելոց գործէն:
Մէլշասէր	սիրի. ըաւ. ըաց. ըօք. Մէդ սերօդ:
Մէգ	միգի. գաւ. գաց. գօք. Մեռւնի ամուց:
Մոմեղէն	զինի. նաւ. նաց. նօք. Մոմ լինոծ եւմէն:
Տէգ	տիգի. գաւ. գաց. գօք. Նեղոն:
Գրիւ	գրուի. ուաւ. ուաց. ուօք. Ե չափարան:
Հովիւ	հովուի. ուաւ. ուաց. ուօք. Զօպան չմ արք- ծոցոնօդ:
Ազանգանոյն	նունի. նաւ. նաց. նօք. Լարընէմ:
Բոյթ	բութի. թաւ. թաց. թօք. Բուն որ է առա- ջե մագն:
Մարդելոյ	լուզի. զաւ. զաց. զօք. Ալմու չմ մորդ կաթօզ:
Աւղեցոյց	ցուցի. ցաւ. ցաց. ցօք. Մէն ճանաղորդ ցու- ցի ցուց:
Ասմոյք	մուրի. ըաւ. ըաց. ըօք. Ասմուր:
Ասրագոյք	գուրի. ըաւ. ըաց. ըօք. Վարդար չմ իւրպաց:

Անեղականք :

Աղաւանք		նայ. նօք. Պլողագոններ էմ ինչը բռնձն:
Բարձանք		նայ. նօք. Փոխութ էմ ցանձնութիւն:
Լանջք		ջայ. ջօք. Սինայ. ևս գոգ:
Կամք		մայ. մօք. Յօժարթութեան որդի:
Կեանք		կենայ. նօք. կենադարձնեան էմ աղբէլուն:

Օրինակ Երրորդ հոլովման :

Եղակի:

Ուզ.	Գետ. գեռ.
Սէս.	Գետոյ. գեռե.
Տըս.	Գետոյ. ի գետ. գեռին.
Հայց.	զ գետ. գեռն.
Բայց.	ի գետոյ. գեռեց.
Պապ.	զ գետոյ. գեռն հոմոք էմ գեռե վերայ.
Գործ.	գետով. գեռավ.
Պար.	զ գետով. գեռե լուս հողմազ.
Ներ.	ի գետ. գեռութն էմ գեռն մզ:
Կոչ.	ով գետ. ով գեռ:

Ցողնակի:

Բայց.	Գետք. գեռեց:
Սէս.	Գետոց. գեռեցի:
Տըս.	Գետոց. ի գետս. գեռեցին:
Հայց.	զ գետս. գեռեցին:
Բայց.	ի գետոց. գեռեցեց:
Պապ.	զ գետոց. գեռեցին հոմոք էմ գեռեց վերայ:
Գործ.	գետովք. գեռեցով:
Պար.	զ գետովք. գեռեցին լուս հողմազ:
Ներ.	ի գետս. գեռեցութն էմ գեռեց մզ:
Կոչ.	ով գետք. ով գեռեց:

Հաստ այսմ՝ հոլովին բաղրամ անուանք առանց կորուսման և
փոխիսման ձայնաւոր տառից՝ յոըս յանգին. պի:

Աթու-

ռոյ, ռով, ռոյ, ռովք: Աթու. և թոխ:

Ամպ

պոյ, պով, պովք: Թոռեսդ:

Այս

սոյ, սով, սովք: Ատոռես կոմ շե:

Անդամ

մոյ, մով, մովք: Մառուանդ մորմոյ պա չեռադ:

ադի, մազ:

Աներ

ըոյ, ըով, ըոյք: Հոյը հարսնի:

Աարարած

ծոյ, ծով, ծովք: Ծենոց չմ գործած:

Աըդար

ըոյ, ըով, ըովք: Անեշ. և ճշմարես:

Աըմառ

տոյ, տով, տոյք: Ռեշայ. և սէնչընի:

Աըմառ

ւոյ, ւով, ւովք: Ամբու չմ խուրմայ:

Աըտ

տոյ, տով, տովք: Դաշտ չմ եւշու:

Աւազ

զոյ, զով, զովք: Մասոյ չմ բոլու:

Բերան

նոյ, նով, նովք: Եւս բերու:

Գործուած

ծոյ, ծով, ծովք: Ծենուած չմ գործած:

Դարձուած

ծոյ, ծով, ծովք: Դարձուած կոմ անդրու-

դաշէ. և քուտուին:

Երազ

զոյ, զով, զովք: Աքոզ:

Երկաթ

թոյ, թով, թովք: Աքնու,

Մարախ

խոյ, խով, խովք: Մարես չմ գլուխի:

Հարաւ

ւոյ, ւով, ւովք: Ցում զումի չմ շմբուլ:

Հերամ

մոյ, մով, մովք: Աղըշն ուշն:

Սեղան

նոյ, նով, նովք: Կերպէն մէլ չմ պաճոց:

Տշայ

ոյ, ով, ովք: Եւելույ, կ մէ պարուց մինչ 7:

Բեր

ըոյ, ըով, ըովք: Բեր+ չմ պարուց:

Գեղ

շոյ, շով, շովք: Գեղջունէն չմ ալունունի:

Դեղ

շոյ, շով, շովք: Դեմ չմ շեղ և պահ:

Թել

լոյ, լով, լովք: Դերչուն:

Ծել

ըոյ, ըով, ըովք: Հալուոց:

Հետ

տոյ, տով, տովք: Ուից անթոց+:

Սուե

ոյ, ով, ովք: Ուիսէն չմ խոզէ մոզ:

Տերե

ոյ, ով, ովք: Տուսէն ուիրս:

Երէ

ոյ, ով, ովք: Զանդուլ զուռալու:

Դ
 Ե
 Զ
 Աղես
 Հնախւշ
 Իւշ
 Կնիւն
 Հեւթ
 Նեւթ
 +Բոյ
 Գող
 Գործ
 Խմոր
 Խոյ
 Խոտ
 Ծպ
 Հոդ
 Հողմ
 Հոտ
 Ուշ
 Ուս
 Զըհոր
 Սափոր
 Բուռ
 Զու
 Ցու
 Ամութ
 Հասեալ

ոյ, ով, ոյ, ովք: Մեռեալ մորթն չմ լու:
 ոյ, ով, ոյ, ովք: Լեւ չմ լուծ: ևս կոտորեալ
 ոյ, ով, ովք: Երեւոր, չմ չե:
 սոյ, սով, սոյ, սովք: Քոջւռա ոջուր չմ ուրեւ:
 զոյ, զով, զոյ, զովք: Ծեւ չմ նոր մէւց:
 զոյ, զով, զոյ, զովք: Ուշ չմ եզ:
 նոյ, նով, նոյ, նովք: Ե եռա ենչ:
 թոյ, թով, թոյ, թովք: Ուրտ զրե եւթե:
 թոյ, թով, թոյ, թովք: Ուրտ եւթե:
 ցոյ, ցով, ցոյ, ցովք: Կրտի բոց:
 զոյ, զով, զոյ, զովք: Գոյշոնօղ չմ գոյշոնօղ:
 ծոյ, ծով, ծոյ, ծովք: Գոյշծ չմ ողորմունի:
 ըոյ, ըով, ըոյ, ըովք: Տեւուլոր չմ մոյեայ:
 ոյ, ով, ոյ, ովք: Նոսոն ովսոր չմ զօչ:
 տոյ, տով, տոյ, տովք: Եւս խոր չմ բուզար:
 ցոյ, ցով, ցոյ, ցովք: Գոպ:
 գոյ, գով, գոյ, գովք: Խմեմ չմ քոյե:
 մոյ, մով, մոյ, մովք: Վրմի:
 տոյ, տով, տոյ, տովք: Խորպ:
 ջոյ, ջով, ջոյ, ջովք: Ջոնալուն բուն:
 սոյ, սով, սոյ, սովք: Եւոր:
 ըոյ, ըով, ըոյ, ըովք: Զրե եռոր:
 ըոյ, ըով, ըոյ, ըովք: Կուժ չմ գունգուն:
 բուռոյ, ով, ոյ, ովք: Բուլուշ չմ պէնմայ:
 ձըռուոյ, ով, ոյ, ովք: Հունիւլ չմ խոզի յուո:
 ցըռուոյ, ով, ոյ, ովք: Տառնում չմ օրու:
 թոյ, թով, թոյ, թովք: Ամու:
 զոյ, զով, զոյ, զովք: Ծոբնում չմ օրու:
 զոյ, զով, զոյ, զովք: Վուզ չմ քուբու:

Կորուսմամբ:

Աստուած
 Հասեալ

տուծոյ, տուծով, Արտելն Աստուած:
 սելոյ, լով, լոյ, լովք: Ուրտ ուշուն ենթե:

Մոլեաւ	լելոյ, լով. լոց, լովք: Յեմոց էմ գեծ:
Սեամբ	սեամյ, մով. մոց, մովք: Դառան շեմբ:
Սեաւ	սեայ, լով. լոց, լովք: Սեա սունդ:
Ռուեղ	ռովզոյ, ռով. ռոց, ռովք: Գուսե եղուղ էմ հողաւ:
Անկողին	կողմոյ, նով. նոց, նովք: Դօշոն էմ բեշանոյ:
Գին	գնոյ, նով. նոց, նովք: Արժոջութեան:
Գինձ	գնձոյ, ձով. ձոց, ձովք: Բալոտ գինձ էմ շհընիոյ:
Գչեթ	պըոյ, ըով. ըոց, ըովք: Գործետ՝ որով ծահեն:
	պատկանուի:
Եղինձ	եղնձոյ, ձով. ձոց, ձովք: Ե քուշ ենչ:
Երինչ	երնջոյ, ջով. ջոց, ջովք: Կով որ նոց սկսունի:
Իսաւաբային	բայնոյ, նով. նոց, նովք: Մ լին:
Խնդիր	խնդրոյ, բով. բոց, բովք: Խնդրութիւն:
Ծովային	վայնոյ, նով. նոց, նովք: Ծովին բունէց:
Կաշին	կաշնոյ, նով. նոց, նովք: Փետութիւն:
Կացին	կացնոյ, նով. նոց, նովք: Փետ ճշլէց ուրտիւն:
Կնիք	կնքոյ, քով. քոց, քովք: Մ ենի:
Կշիռ	կշռոյ, ո-ով. ո-ոց, ո-ովք: Կշռն էմ լեռազրութիւն:
Մարմին	մարմնոյ, նով. նոց, նովք: Լազ էմ ջոն:
Մոխեթ	մոխրոյ, ըով. ըոց, ըովք: Կայմունէր:
Նաշին	նաշնոյ, հով. հոց, հովք: Ալար էմ սուզիւն:
Ակին	սկինոյ, հով. հոց, հովք: Կառաւլ իսմ լուս:
Ստորին	ստորնոյ, նով. նոց, նովք: Ներւեն էմ պուին:
Աւերջին	վերջնոյ, նով. նոց, նովք: Յերին էմ վերջնուն:
Տեղմ	տղմոյ, մով. մոց, մովք: Յեւ:
Անասուն	նամնոյ, նով. նոց, նովք: Հայզն էմ ջանավոր:
Անուր	անրոյ, բով. բոց, բովք: Օզ որ գիւն է գեղն:
Բլութ	բլոյ, բով. բոց, բովք: Պատին սուրն:
Բուստ	բսոյ, տով. տոց, տովք: Մ բջոն:
Գանգութ	գրոյ, բով. բոց, բովք: Ուշրած մով դիւճութ:
Գուրբ	գրոյ, բով. բոց, բովք: Անջուր նար էմ դոս:
Գութ	գթոյ, թով. թոց, թովք: Գ.ութ էմ սուհնմ:
Զեռուն	զեռնոյ, նով. նոց, նովք: Անդունիւն:
Զմուռս	զմուսոյ, սով. սոց, սովք: Բերք էմ լօքոն:

Թղոյ զոլ զոյ զոլք Անջետ և Բահու:
 Թիսոյ խոլ խոյ խոլք Ան չմ Տրագոյն:
 Թըսյ ըոլ ըոյ ըոլք Թուու չմ Կուլոյն:
 Թըթըոյ ըոլ ըոյ ըոլք Ես ապան ապանուելէ

Լուծ Ըոյ ձոլ ձոյ ձոլք կոչ գլե չետ և
 Ճանդրութեան:

Լուր Ըոյ ըոլ ըոյ ըոլք Լուլետ չմ խոյն:
 Խունկ Խոյ կոլ կոյ կոլք Որ ծիւնեն Ելուրան:
 Ծծումի Ճամքոյ ըոլ ըոյ ըոլք Քմբեժ չմ Գուշերէ
 Ծուխ Խոլ խոյ խոլք Մուսի:
 Հունձ Հունձ ձոյ ձոլք Հասան ուազն զին:
 Մամուլ Մամուլ լոյ լոլք Մունիսոյ չմ Եւլ:
 Մուրճ Մուրճ Ձոյ Ձոլք Չուռամ չմ Խոյն:
 Մսուր Մսուր Ըոյ Ըոլք Անոր չմ Լովիլոյ:
 Մըուր Մըուր Ըոյ Ըոլք Դեւուրուն Գենույն:
 Նըշ Նըշ Հոլ Հոյ Հոլք Նըշ չմ Էսշամ:
 Շամիսուր Փրոյ ըոլ ըոյ ըոլք Մես Խոյն չմ Սամիսուր:
 Շոմչ Շոմչ Հոյ Հոլք Նաթամ:
 Շուք Շուք Քոյ Քոլք Պատեն չմ Աշուքին:
 Պտուշ Պտուշ Կոյ Կոլք Եմիշ չմ Ակայ:
 Սուգ Սուգ Գոյ Գոլք Տեւուն չմ Սուգ:
 Վարունդ Վարունդ Գոյ Գոլք Խետք:
 Տուշտ Մղտոյ Մղտ Մղտք Են հարդի չմ Տուշտ:

Տունկ Խոյ կոլ կոյ կոլք Բոյս չմ առանէն Ճուռա:
 Ցուպ ցպոյ պոլ պոյ պոլք Զետնեն չետ:
 Փետուը Փետուը ըոլ ըոյ ըոլք Ռիւնուր չմ:
 Հըոյ Հըոլկ հուրը հըոյ հըոլք Կըւըրը:

Զուը Զըոյ Զըոլ կ Զուըր Զըոյ կ Զուըր
 Զուըրք Քը:

Փուիոխմամբ:

Անդեայ Դեյ ոլ ոյ օլք Զու հովոց Եկանուա Աջ:

Եւ	Իշոյ շուլ շոց շովք Եւ եւ
Զեթ	ձիթոյ թոլ թոց թովք միւլ և յէն:
Անզ	սիզոյ զոլ զոց զովք Մէն հէրո խոռ:
Անը	սիրոյ ըոլ ըոց ըովք Ետո հէր չէմ հէրելուն:
Արծիւ	արծուոյ ուոլ ուոց ուովք Ետո ջուն ինչ նժիք
Թիւ	թուոյ ուոլ ուոց ուովք Համբուր չէմ խոմբուր:
Խորիւ	խուուոյ ուոլ ուոց ուովք Փէրի Էմբուր պա-
	չէն չէմ ծոռե լու միւղու:
Պատիւ	պատուոյ ուոլ ուոց ուովք Մէծուրոն:
Քիւ	քուոյ ուոլ ուոց ուովք Տոն ծոծտ չէմ լոռու:
Արշալոյս	լուսոյ սոլ սոց սովք Սկսուան լուսունուլոյ:
Բոյս	բուսոյ սոլ սոց սովք Ինչ ոք գէտնէն բու-
	սոն իւ:
Գոյն	գունոյ նոլ նոց նովք Ուռնիւ:
Լոյս	լուսոյ սոլ սոց սովք Լուսու:
Ողկոյզ	ողկուզոյ զոլ զոց զովք Ճեւ խոզոդ:
Ունդ	լնդոյ գոլ գոց գովք Գէրմուկ գհոնն:
Ունդ	լնդոյ գոլ գոց գովք Ուպիւն Էպէլոյ լու-
	ինոյ սիմ և ոյլու:
Ռումբ	ռըմբոյ բոլ բոց բովք Թօնի չէմ լըթոնի:
Ռուպի	ռըփոյ կմ լուլիփոյ ռփոլ ռփոց ռփովք
	Ըերոյ կոմ սէտնջոնի:

Անեղականք *

Անուրջք	անրջոյ ջովք Երակ չէմ արոզ:
Դժուկք	դժուսոյ խովք Եւ դժողու չէմ զէհեւէմ:
Կունքք	կուոյ ոովք Պատինը չպծոց և բոլ:
Ջանզուաճք	յանզուաճոյ ծովք Մէդու չէմ լէդոն չուն:
Բուստ	
Գանգուը	զի բազմայ ՚ի սոյանե եղակի ներգոյականն յանգի
Գուբք	ե ՚ի ե որգոն ՚ի սեղան՝ կամ ՚ի սեղանի յան-
Գութք	յանկողնի ՚ի պատիւ կամ ՚ի պատուի ՚ի ծոյ
Զեռուն	լի և ե Երբեմ ևս ՚ի ում մանաւանդ այ-
Զմուռս	անց որբյանգին ՚ի ին և ՚ի եռւ որգոն ՚ի ներ-

Քին՝ կամ՝ ի ներքնում՝ ի հանդերձեալ՝ կամ՝ ի հանդերձեալ
լում. Առաջ իսկ երբեմն՝ ի ոյ ևս յանդի. զըս օրինակ,
* ԱՇՔՆԱԿԵ (իմաստութիւն)՝ ի մարմին գործեցւոյ մեղսք ॥.
Իմաստ. 1 4:

* Տաղապետին՝ ի շինուագություն ։ Եղանակը մասնաւություն ։

* Հաճեցար ըստ պարսկէց լուսած զիահուն ճաշակել բաժակ ||.

* Ը լուսակեցեք բաւարարությունը զառապաստն ։ Նոյն ձեզ
* Այս ջնշալիք առասիկ ենեաւ համար իականութափներ ։

* ԱՅ Է ՀԱ ՐԵ ՎԻ աւածիկ եկտաւ >անդիպեցաք քամանակի ։
Յովհ. էլյուսու. ջլ:

* Հասու եղէ և անձառիցդ գլուխամ հանգստեանդ ||.

LITERATURE 50

ՕՐԻՆԱԿ ԶՊՐՈՊՐԴ ՀՈԼՈՎՄԱՆ

Եզակի իւ

Առաջ.	Եկեղեցին.	Եւէղեցն:
Սեռու.	Եկեղեցւոյ.	Եւէղեցու:
Տըմ.	Եկեղեցւոյ.	Կամ յեկեղեցին.
Հայոց.	ՂԵԿԵՂԵՑԻ.	Եւէղեցն:
Բայց.	յԵԿԵՂԵՑՈՅ.	Եւէղեցուց:
Պլատ.	ՂԵԿԵՂԵՑՈՅ.	Եւէղեցուն հոմաք չՄ Եւէղեցու վը:
Գործ.	ԵԿԵՂԵՑԵԱԸ.	Եւէղեցն:
Պլատ.	ՂԵԿԵՂԵՑԵԱԸ.	Եւէղեցն չուն հողմով:
Ներ.	յԵԿԵՂԵՑՈՉ, կմ յԵԿԵՂԵՑԻ.	Եւէղեցուն չՄ Եւէղեցու մը:
Կոչ.	ոԼ ԵԿԵՂԵՑԻ.	ոՀ Եւէղեցն:

Յողնակի:

Աւաշ.	Եկեղեցիք.	Եհեղբէներ:
Աւա.	Եկեղեցեայ.	Եհեղբէներէ:
Տես.	Եկեղեցեայ,	Կմյեկեղեցիս.
Հայք.	ՂԵկեղեցիս.	Եհեղբէներն:
Բաց.	յԵկեղեցեայ.	Եհեղբէներն:
Պատ.	զԵկեղեցեայ.	Եհեղբէներն համը չմէնդպէներն զբ:
Գործ.	Եկեղեցօք.	Եհեղբէներով:
Պատ.	ՂԵկեղեցօք.	Եհեղբէներն չորս իռողմով:
Ներ.	յԵկեղեցիս.	Եհեղբէներն բառն.
Կու.	մԼԵկեղեցիք.	մԼԵհեղբէներ:

Բատ այսմ հոլովին ամ՝ անուանք յոդնալանկք՝ յանգեալք՝ ի ի.
(բաց՝ ի յատուկ անուանց.) պի:

Աղանի	նեռյ. նւով կմնեաւ. նեայ. նեօք:	Աղանին:
Աւաքինի	քինոյ. նեաւ. նեայ. նեօք:	Բարեգործ:
Ասղանի	զանոյ. նեաւ. նեայ. նեօք:	Դերջոն չմ լել:
Գերի	գերոյ. ըեաւ. ըեայ. ըեօք:	Եսեր չմ պաւամ:
Գործի	գործոյ. ծեաւ. ծեայ. ծեօք:	Գործեր չմ հովեց:
Գօտի	գօտոյ. տեաւ. տեայ. տեօք:	Գօտուի:
Երանելի	նելոյ. լեաւ. լեայ. լեօք:	Երջանին:
Էմպելի	պելոյ. լեաւ. լեայ. լեօք:	Խըմելի:
Ընկողի	կուզոյ. զեաւ. զեայ. զեօք:	Ընկող ծառ:
Լեղի	լեղոյ. զեաւ. զեայ. զեօք:	Դարձունուն:
Շղմնի	ծղմնոյ. նեաւ. նեայ. նեօք:	Դրան չըսնին չմ զուբաց:
Կաղնի	կաղնոյ. նեաւ. նեայ. նեօք:	Փնտղե ծառ:
Կղզի	կղզոյ. զեաւ. զեայ. զեօք:	Չոր գետին եմ մազ:
Հայրենի	ենոյ. նեաւ. նեայ. նեօք:	Հայրենակու սպաց - ուտք՝ զոր որդին գտնենի:
Հովանի	վանոյ. նեաւ. նեայ. նեօք:	Շան:
Ձեթենի	թենոյ. նեաւ. նեայ. նեօք:	Զեւրունի ծառ:

Աղմելի Պատաճի	նելոյի լեռու լեպոր Ունօշ չի բանօշ: տանոյի նեռու նեաց նեօք: ՚ի հասուէն 12:
Ակայուհի Տեղի	ուհոյի հետու հեաց հեօք: կիթ վեր: տեղոյի դեաւ զեաց զեօք: Եւս պեղ:

Անեղուկանիք :

Աւետիք Ընթրիք Կարծիք Տանիք	մեաց մեօք: Բարե չի ուսըալս լուց: ըեաց ըեօք: Գեշեւէն հերակուալ: ծեաց ծեօք: Անհոգուառ դեպուան: նեաց նեօք: Երշետ չի բող:
Ասացի յագնաւանիք Օրինակաւ հոլովին Ձի ձիոյ Տի տիոյ և այլն	յի եթէ միտանիք էն՝ լոդ երկուուր: օրինակաւ հոլովին՝ թէ պարզ իցեն և թէ բարդ. որգոն: Ձի ձիոյ Տի տիոյ և այլն: Միաձին միաձիոյ: Սակաւատին սակաւատիոյ և այլն:

Են ևս անուանիք ինչ լոնդ այսու տեսակաւ որք ՚ի հոլով ինչ
լոնդ երուրդ օրինակաւ հոլովին. զր:

Ասուի Գարի Շերունի Կալոտի Կարասի Կոզի Հելենացի Հոգի Մորի Որդի	ոյ ւոլ մեաց ւոլք կուեօք: Բրդեն շնորհ է ինին: բոյ ւոլ ըեաւ ըեաց ւոլք կուեօք: Գուրեն չի ջոզ: ուոյ ւոլ նեաւ նեաց նեօք: Հունոր մորդ: ոյ ւոլ տեաց կոյ ւոլք: Ցորեն չ բրենք ծեծող: ոյ ւոլ կմ սեաւ սեաց սեօք: Տոն սորովզոն: ոոզի ոոյ ւոլ գեաց ւոլք: Կորսի: ոոյ ւոլ ոոյ ւոլք: Գրետ ողք: ոոյ ւոլ ոոյ ւոլք: Զոն չի հոգի: ոոյ ւոլ ըեաց ւոլք: Զանազան բուռն: ոոյ ւոլ ոոյ կուեաց ւոլք: Զանազան չի ողք պատի:
--	--

Ոմանիք ևս յանուանց լոնդ սովաւ եղելոց ՚ի սեռականն և ՚ի
արականն յանգին երբեմն ՚ի ողջ որգոն հոգւոջ տեղուջ
տարւոջ և այլն:

Յորմէ և ՚ի բացառականն յանգին ՚ի որգոն որգոն ՚ի տեղուջէ:
՚ի տալուջէ և այլն:

ՕՐԻՆԱԿԻ ՀԻՆգԵՐՈՐԴ ՀՈԼՈՎՄԱՆ :

ԵՂԱԿԻ :

ՈՒՂ.	ԱՂԵՂԻՆ.	ՊՂԵՂ:
ՍԵ-.	ԱՂԵՂԱՆ.	ՊՂԵՂԻ:
ՏԻ-.	ԱՂԵՂԱՆ.	կամ յաղեղն.
ՀԱ-.	ՂԱՂԵՂՆ.	ՊղԵղուն:
Բ-.	յԱՂԵՂԱՆԻ.	ՊղԵղին:
Գ-.	ՂԱՂԵՂԱՆԻ.	համոր էմ աղեղի վերայ:
Գ-.	ԱՂԵՂԱՄԲ.	ՊղԵղը:
Գ-.	ՂԱՂԵՂԱՄԲ.	ՊղԵղի չորս էպաշտով:
Ն-.	յԱՂԵՂԱՆ.	կամ յաղեղն.
Կ-.	մԱՂԵՂՆ.	հի ՊղԵղ:

ՑՈՒՆԱԿԻ :

ՈՒՂ.	ԱՂԵՂՈՒՆՔ.	ՊղԵղներ:
ՍԵ-.	ԱՂԵՂԱՆԿ.	ՊղԵղների:
ՏԻ-.	ԱՂԵՂԱՆԿ.	կամ յաղեղունս.
ՀԱ-.	ՂԱՂԵՂՈՒՆ.	ՊղԵղներն:
Բ-.	յԱՂԵՂԱՆԿ.	ՊղԵղներից:
Գ-.	ՂԱՂԵՂԱՆԿ.	ՊղԵղների համոր էմ պղեղների վերայ:
Գ-.	ԱՂԵՂԱՄԲ.	ՊղԵղներով:
Գ-.	ՂԱՂԵՂԱՄԲ.	ՊղԵղների չորս էպաշտով:
Ն-.	յԱՂԵՂՈՒՆ.	ՊղԵղներուն էմ պղեղների միջ:
Կ-.	մԱՂԵՂՈՒՆՔ.	հի ՊղԵղներ:

~~Ընդ այսու օրինակաւ Հոլովին բազում անուանք առանց կորուսման և փոփոխման ձայնաւոր տառիցն՝ յորս յանգին. որ:~~

Ակն	ական.	կամբ.	կանկ.	կամբք.	Աչ.	եւս զահոյիր:
Ամառն	ամառն.	ուամբ.	ուանկ.	ուամբք.	Շու	եղանակ:

Արտամն
 Գրագոթն
 Գեղմն
 Զմեռն
 Զերմն
 Սերմն
 Ստեղն
 Հիմն
 Հիւսն
 Որդն
 Որոժն
 Տոռն
 Անուն
 Առուն
 Լուսն
 Ուռն
 Հոռն
 Այծեամն
 Եղեամն
 Ասեղն
 Թիթեղն
 Մըջիմն
 Սկիզբն
 Սկիզբն
 Քիրտն
 Աշուն
 Բուռն
 Գարոն
 Խոստումն
 Ծագումն
 Չուկն
 Ճպուռն

ման, մամբ, մանց, մամբք: Կէտեւէ:
 թան, թամբ, թանց, թամբք: Գլխի ծէր,
 ման, մամբ, մանց, մամբք: Ավարե էղունք:
 ռան, ռամբ, ռանց, ռամբք: Ցուրդ էղունք:
 ման, մամբ, մանց, մամբք: Տենչ էմ լուն:
 ման, մամբ, մանց, մամբք: Աւոյ էմ լուն:
 ղան, ղամբ, ղանց, ղամբք: Ծոռէ ճէւղի:
 ման, մամբ, մանց, մամբք: Ընուստիւն լուն:
 սան, սամբ, սանց, սամբք: Խոտուք:
 դան, դամբ, դանց, դամբք: Զեռուն էմ ուն:
 ման, մամբ, մանց, մամբք: Աւո էրին՝ որ ցաց-
 նէ հետ խոռոշուն է:
 ռան, ռամբ, ռանց, ռամբք: Ըո՞ն վլի չունուն:
 ռան, ռումբ, ռանց, ռումբք: Եւո ռնուն:
 սան, սամբ, սանց, սամբք: Ալի վլի բայ էիս ճորմուն իուրէն:
 ռան, ռամբ, ռանց, ռամբք: Չուռուն էմ մոյունէ:
+

Կորուսմամբ:

Եկեման, մամբ, մանց, մամբք: Զոնգոլ էծ:
 ղեման, մամբ, մանց, մամբք: Օր էմ շունուն:
 ասեղան, ղամբ, ղանց, ղամբք: Ասուղ:
 թեղան, ղամբ, ղանց, ղամբք: Ծոքլուսող:
 մըջման, մամբ, մըջիւնք մանց, մամբք: Մըջէն:
 սկզբան, բամբ, բանց, բամբք: Ակիցէն:
 քըտան, տամբ, տանց, տամբք: Քըտունէ:
 աշնան, նամբ, նանց, նամբք: Աշնան էղունք:
 բուռան, ռամբ, ռանց, ռամբք: Բուռութիւն:
և ռոժով:
 գարնան, նամբ, նանց, նամբք: Գարնան էղունք:
 խոստումն, մամբ, մանց, մամբք: Խոստ ռուն:
 ծագման, մամբ, մանց, մամբք: Ծագման:
 ձկան, կամբ, կանց, կամբք: Եւո չուն:
 ճպուռան, ռամբ, ռանց, ռամբք: Արքէն էմ ճուռէ

Մանուկ
Մուկն
Նուռն
Տուռն

մանկան, կամբ, կանց, կամբք: 14 Տարեկան պատշաճ
մկան, կամբ, կանց, կամբք: Ես ճռէին:
նուռն, ռամբ, ռանց, ռամբք: Ես ճռառն:
տուռն, տամբ, տանց, տամբք: Բնահութիւն:
դուռն, ռամբ, ռանց, ռամբք: Ես դռառն:

Փոխիոխմամբ:

Փայծաղն
Եղեգն
Ոլոռն
Պոյտն

Ճեղան, ղամբ, ղանց, ղամբք: Փեժող էմ ու լոյի:
Եղեգան, գամբ, գանց, գամբք: Ղոթշ էմ ու լոյ:
ոլոռան, ռամբ, ռանց, ռամբք: Լուբեայ:
պուտան, տամբ, տանց, տամբք: Խողէ ոմնն:

Անեղականք:

Բաջաղմունք
Բոհմունք
Լորձունք
Ցոլունք

Ք.	}	մանց, մամբք:	Փչակոսուն էմ ու պախառն:
Ք.		մանց, մամբք:	Վախ էմ ու պառաց էրի իւղ:
Ք.		ձանց, ձամբք:	Զանալուն էւրոնի գութառք:
Ք.		մանց, մամբք:	Կրախ է գոյլուն:

Օրինակ Աւցերորդ հոլովման:

Եղակի:

Ռոզ.
Էւս.
Տըռ.
Հայց.
Բաց.
Գիտ.
Գոր.
Գուց.
Նէց.
Կոչ.

Նեղութիւն. Նէղութի:
Նեղութեան. Նէղութենի:
Նեղութեան, կամ ՚ի նեղութիւն. Նէղութենի:
՚ի Նեղութիւն. Նէղութին:
՚ի Նեղութենէ. Նէղութենից:
զՆեղութենէ. Նէղութենէ համար էմ Նէղութե զը:
Նեղութք. Նէղութենով:
զՆեղութք. Նէղութենէ չուս հողմով:
՚ի Նեղութք. Նէղութենում. էմ Նէղութենէ հզ:
իՆեղութիւն. Նէղութեն:

Յոդիակի:

- Ուզ. Նեղութիմք. նէղութեանէք:
 Սեռ. Նեղութեանց. նէղութեանէք:
 Տըռ. Նեղութեանց. կամ ընդ նէղութիս. նէղութեանէք:
 Հոյց. ՊՆ Նեղութիմս. նէղութեանէք:
 Բոս. 'ի Նեղութեանց. նէղութեանէք:
 Պոտ. ՊՆ Նեղութեց. նէղութեանէք հոյմոր չմնէ զութեանէք:
 Գոս. Նեղութեամբք. նէղութեանէք:
 Պոտ. ՊՆ Նեղութթեամբք. նէղութեանէք չորս հոյմոր չ:
 Ներ. 'ի Նեղութիս. նէղութեանէքոտի չմնէ նէղութեանէք հէջ:
 Կոչ. ՊԼ Նեղութիմք. ավ նէղութեանէք:

Այսպէս հոլոլին ամ անուանք յանգեալք 'ի սեւեան. դր:

- Տղայութի, թե, թք, թեց, թեք: 1 եց մինչև 7 տորեկոն հոսոտին:
 Մանկութի, թե, թք, թեց, թեք: 7 եց մինչև 14 տորեկոն:
 Պատամեկութի, թե, թք, թեց, թեք: 14 եց մինչև 27 տորեկոն:
 Երիտասարդութի թե, թք, թեց, թեք: 27 եց մինչև 40 տորեկոն:
 Ծերութի, թե, թք, թեց, թեք: 50 եց մինչև է 70 տորեկոն:
 Զառւամութի, թե, թք, թեց, թեք: 70 եց մինչև է մահ:
 Յաւիտնականութի, թե, թք, թեց, թեք: Անվունմոն պեղողութի:

Հստ այսմ հոլոլին և այսոքիկ անուանք:

- Արիւն արեան, արենէ. արեանց արեամբք: Աըստն:
 Գալուստ լստեան, տենէ. տեանց տեամբք: Գործն:
 Շնունդ ծննդեան, 'ի ծննդենէ. դոցի դովիք: Շնունէլն:
 Կորուստ կորստեան, տենէ. տեանց տեամբք: Կորնէլն:
 Հանդիստ գստեան, տենէ. անցնց տեմիջօչ Հանդորդութի:
 Տեսիլ տեսլենց, 'ի տեսլենէ. լենց լեմբք, Երազ չմորոզ
 Անկիւն անկեան, կենէ. կեանց կեամբք: Պրաճուն:
 Կորիւն կորեան, ըենէ. ըենց ըեմբք: Զանովարն չտի:
 Ջիւն ձենէ. ձեանց ձեամբք: Ջուն:
 Սիւն սեան, 'ի սենէ. սենց սեմբք: Սուն չմ սութեան:
 Վաղիւն վաղուեն, ղուէ. ուենց ուեմբք: Յեկուց չմ յեկուն:
 Տիւ տուլցնեան, 'ի տուէ կմ' 'ի տունցնէ: Ցեսէն:

Անեղականք :

Անանիանք . Նիանց նիանս : Երեւ ժոնէռնետն :
Խըսյէլեանք . լեանց լեանս : Խոսյէլոց չմ զլուստ ոչք :

Օրինակ Եօթներորդ հոլովման :

Եղակի :

Ուղ.	Գառն.	գտուն :
Սւա.	Գառնին.	գտունի :
Տըս.	Գառնին . կամ՝ ի գառն .	գտունին :
Հոյց.	զ Գառն .	գտունին :
Բոց.	՚ի Գառնանէ .	գտունէց :
Պլոտ.	զ Գառնանէ .	գտունն հոմոց , չմ գտունն զլըսց :
Գործ.	Գառնամբ .	գտունով :
Պոյը.	զ Գառնամբ .	գտունն չորս հողմով :
Ներ.	՚ի Գառնին կամ՝ ի գառն .	գտունուն չմ գտունն եղաւ :
Կոչ.	ոլ Գառն .	ոլ գտուն :

Ցոգնակի :

Ուղ.	Գառնինք .	գտունէց :
Սւա.	Գառնանց .	գտունէցն :
Տըս.	Գառնանց . կամ՝ ի գառնինս .	գտունէցն :
Հոյց.	զ Գառնինս .	գտունէցն :
Բոց.	՚ի Գառնանց .	գտունէցնէց :
Պլոտ.	զ Գառնանց .	գտունէրն հոմոց չմ գտունէրն զլըսց :
Գործ.	Գառնամբք .	գտունէրով :
Պոյը.	զ Գառնամբք .	գտունէրն չորս հողմով :
Ներ.	՚ի Գառնինս .	գտունէրուն չմ գտունէրն եղաւ :
Կոչ.	ոլ Գառնինք .	ոլ գտունէր :

Ըստ այսմ հլուին անուանք սակաւք . կը :

Խաշն	շին . շամբ . շանց . շամբք . Ոլլուր . էծ :
Կաթն	թին . թամբ . թանց . թամբք . Եւս կոն :

Բեռն
 Եղն
 Եղն
 Չեռն
 Նեռն
 Աղն
 Անձն
 Դաշն
 Աւնն
 Գետավն
 Հարսն
 Մասն
 Մատոն
 Ստաշն
 Սամդիտոռն
 Թոռն
 Ոտն
 Լետոն
 ոլն, ուամբ, ուանց, ուամբք, Ես քեռն:
 եղն, զամբ, զանց, զամբք: Այս էմնուն կոչ:
 եղն, զամբ, զանց, զամբք: Զերոն:
 ոլն, ուանէ, ուամբ, ձեռք, ուաց, ուամբք, կմ
 ոգ: Ես քեռն:
 ոլն, ուանէ, ուամբ, ոլնք, ուանց: Չոք ունց:
 աղն, յաղնէ, զամբ, զանց, զամբք: Աղդ էմ ցեղ
 ձին, ձնէ, ձամբ, ձանց, ձամբք: Աղճ էմ զոն:
 շին, շնէ, շամբ, շանց, շամբք: Դաշն էմ շուրի:
 մին, մնէ, մամբ, մունք, մանց: Ծոռնէ բոն:
 փին, վնէ, փունք, փանց: Գետէ գերըն:
 սին, մնէ, սամբ, սունք, սանց, սամբք: Խորոն:
 սին, մնէ, սամբ, սունք, սանց, սամբք: Կառո:
 տին, տնէ, տամբ, տունք, տանց, տամբք, Մատոն:
 խին, խնէ, խամբ, խունք, խամբք, Ե բխօք:
 ոլնունէ, ուամբ, ուունք, ոնց: Հատոնքէն շուտէն
 ոլն կ ուան, ոնէ կ ուանէ, ուունք, Ես լուսն:
 տին, յոտանէ, տամբ, ոտք, ոտից, տիւք: Ես սպն:
 լերին, ի լեռնէ, ըամբ, ըինք, ըանց, ըամբք, Սոք:

Օրինակ Աւթերորդ հոլովման:

Եղակի:

Ուղ.	Զգեստ.	զգեստ:
Ուեռ.	Զգետու.	զգետու:
Տըռ.	Զգեստու.	կամ՝ ի զգեստ.
Հոյց.	զ Զգեստս.	զգեստ:
Բաց.	՚ի Զգեստէ.	զգեստից:
Պափ.	զ Զգեստէ.	զգեստի համեր էմ զգեստի վերոց:
Գոր.	Զգեստու.	կամ զգեստով.
Պար.	զ Զգեստու.	կամ զգեստով:
Ներ.	՚ի Զգեստ.	կ ՚ի զգեստու զգեստուն էուն կողմով:
Կու.	ով Զգեստ.	ով զգեստ:

Յուղնակի:

Աւա.	Զգեստք.	զգեստներ:
Աւա.	Զգեստոց.	զգեստների:
Տես.	Զգեստոց.	կամ՝ ի զգեստս. զգեստներնե:
Հայց.	զ Զգեստս.	զգեստներն:
Բայց.	՚ի Զգեստոց.	զգեստներնեց:
Պլոտ.	զ Զգեստոց.	զգեստներն համար, չմ զգեստների վը:
Գոյն.	Զգեստոք.	զգեստներն:
Պլոտ.	զ Զգեստոք.	զգեստներն չորս հոդված:
Ներ.	՚ի Զգեստս.	զգեստներութիւն:
Կռչ.	ոլ Զգեստք.	ոլ զգեստներ:

Հստ այսմ հոլովին անուանք սակաւք առանց կորուաման և փոփոխման ձայնաւոր տառիցն՝ յորս յանգին. պը:

Ագռաւ, տու կմ ւոյ, տու կմ ւոլ, տուց, տուք: Եւս ոդուակ:
Բաղ, գու դու կամ դոլ, դուց, դուք: Օրշոն:

Գանձ, ձու կամ ուիր ձիւ, ձուց, ձուք: Խոտինոյ:
Գըաստ, տու տու կմտոլ, տուց, տուք: Տոտոր, որդէն չը:
Չորեն:

Դրաս, սու սու կամ սոլ, սուց, սուք: Կորդ չմ շըրտ:
Ժամ, մու մու կամ մոլ, մուց, մուք: Սոնդուն չմ ժամուուն:
Կաքաւ, տու տու կամ տոլ, տուց, տուք: Պլոր:
Հաւ, տու տու կամ տոլ, տուց, տուք: Թաղլուն: Ես խաւ:
Զագ, գու գու կամ գոլ, գուց, գուք: Նոր ծնուծ:
Զաղ, զու զու կամ զոլ, զուց, զուք: Ծողը չմ ճառիաբութ:
Նկար, ըու ըու կամ ըոլ, ըուց, ըուք: Ք. ոշոծ պատիեր:
Պահ, հու հու կ հոլ, հուց, հուք: Ժամուուն:
Պար, ըու ըու կամ ըոլ, ըուց, ըուք: Ես ողար:
Սակաւ, տու տու կամ տոլ, տուց, տուք: Փորդ չմ տէ:
Աւազ, ձու ձու կ ձոլ, ձուց, ձուք: Եւս վարչ չմ հալս:
Քաղց, ցու ցու կ ցոլ, ցուց, ցուք: Դիկութիւն:
Կոլ, վու վու կամ վոլ, վուց, վուք: Եւս չը:

Արու գու գու կամ կով գուց գուք: Ասպառեալին:
 Արթ թու թու կ թով թուց թուք: Կոզի չոգ:
 Արվ վու վու կ վով վուց վուք: Դիմուտի: Հմ ըուգուն:
 Առաւօտ տուրտու կ տով տուց տուք: Եւ տուտու Հմ սլբոնին:
 Նարօտ տուրտու կ տով տուց տուք: Գոյն պայն է առնդ բուռին:
 Արիւծ ձու կամ ձոյ ձու կամ ձով ձուց ձուք: Ընը:

Այգ	գու գուէ:	Երե ճոտ ուրնես ծագելն:
Զարդ	գու ուէ:	Եւս պար:
Խրատ	տու ուէ: տուց տուք:	Եւս խրտու Հմ ուրտինժ:
Նախանձ	ձու ուէ: ձուց ձուք:	Քին:
Աւղու	տու ուէ: տուց տուք:	Եւս աւղու:
Զօր	ըու ուէ: ըաց ըուք:	Կոնկ պատօղնեցն:

Կորուսմամբ:

Ցուշ կամ ցուշ ցուց ցուք: Եպն:

Փուլովսմամբ:

Աղուէս	ուիսու կ ուիսու ուեսուց ուիսուք: Եաս ավագուն:
Զէն	զինու նու կ նով նուց նուք: Կուն պալե առըսմզուն:
Արէժ	վրիմու: ժու կ ժով ժուց ժուք: Քին տունուն:
Ինձ	ընձու ձու կ ձով ձուց ձուք: Փալունիք:

Անեղականք:

Բարք	ըուց ըուք: Սախունակի Հմ ընսւլիւն:
Վարք	
Պարտք	
Բոլք	տուց տուք: Տուլեւ:

Օրինակ Խնճերորդ Հոլովման :

Եղակի:

Ուշ.	Փոքը.	Քութը:
Աւա.	Փոքու.	Քութէ:
Տես.	Փոքու. առ փոքը.	Քութէն:
Հայց.	ՂՓոքը.	Քութի:
Բայց.	'ի Փոքուէ.	Քութէց:
Պատպ.	ՂՓոքուէ.	Քութի համար է մ Քութէն զւբայց:
Գործ.	Փոքու, կամ փոքումը.	Քութովէ:
Պար.	ՂՓոքու, կամ զփոքումը.	Քութի չորս հաղմով:
Ներ.	'ի Փոքու կամ 'ի փոքը.	Քութունն է մ Քութի մէջ:
Կու.	մլ Փոքը.	մլ Քութը:

Յոդնակի:

Ուշ.	Փոքունք.	Քունեք:
Աւա.	Փոքունց.	Քունեքէ:
Տես.	Փոքունց.	Մու փոքունս. Քունեքին:
Հայց.	ՂՓոքունս.	Քունեքն:
Բայց.	'ի Փոքունց.	Քունեքէց:
Պատպ.	ՂՓոքուց.	Քունեքէ համար է մ Քունեքէն զւբայց:
Գործ.	Փոքումք.	Քունեքովէ:
Պար.	ՂՓոքումք.	Քունեքէ չորս հաղմով:
Ներ.	'ի Փոքունս.	Քունեքունն է մ Քունեքէն մէջ:
Կու.	մլ Փոքունք.	մլ Քունեք:

Այսպէս Հոլովին ըստ իմիք և սակաւ այս բառը:

Թանձը	Ճու, ճու, ճունք. ճունց, ճամբք:	Եւս լոնչը է մ խոշոք:
Ծաղը	ղու, ղու, ղունք. ղուց, ղուք:	Եւս ծաղը է մ ծաղցունուն:
Ծանը	նու, նու, նունք. նունց, նուք:	Եւս ծանը:
Մանը	նու, նու, նունք. նունց, նուք:	կերման է մ ոսկէն:
Մելը	ղու, ղու, մելք. մելցից, մելքօք:	Եւս մել:

Քաղցր ցոււ ցունք ցունք կունք կունք Բարձր ձու ձու ձունք ձունք ձամբք Բարձր Յոգոնք գունք գունք Բարձր է շատ ձամբք Խըմանք ձանց կամ ձունց ձամբք Ապարանք ։

Օրինակ Տասներորդ հոլովան։

Եղակի։

Ուշ.	Աղբեւը,	աղբեւը:
Աւա.	Աղբեր,	աղբեւը:
Տրա.	Աղբեր յաղբեւը,	աղբեւը:
Հայ.	զԱղբեւը,	աղբեւը:
Բար.	յԱղբերէ,	աղբեւը:
Պատ.	շԱղբերէ,	աղբեւը համո, էմ աղբեւը գլուխ:
Գոր.	Աղբերբ կամ աղբերաւ,	աղբեւը:
Պար.	զԱղբերբ կամ զաղբերաւ,	աղբեւը չուս հողմով:
Ներ.	յԱղբեր կամ յաղբեւը	աղբեւը նուն էմ աղբեւը հեջ:
Կոչ.	ոՒ Աղբեւը.	ու աղբեւը:

Յողնակի։

Ուշ.	Աղբերք կամ աղբերք,	աղբեւը:
Աւա.	Աղբերաց կամ աղբերց,	աղբեւը:
Տրա.	Մղերաց կամ յաղբերս կյաղբերս,	աղբեւը:
Հայ.	զԱղբեւը կամ զաղբերս,	աղբեւը:
Բար.	յԱղբերց կամ յաղբերց,	աղբեւը:
Պատ.	զԱղբերաց կամ զաղբերց,	աղբեւը հուն էմ գլուխ:
Գոր.	Աղբերօք կամ աղբերօք,	աղբեւը:
Պար.	զԱղբերօք կամ զաղբերօք,	աղբեւը չուս հողմով:
Ներ.	յԱղբեւը կյաղբերս,	աղբեւը նուն էմ աղբեւը հեջ:
Կոչ.	ոՒ Աղբերք կամ աղբերք,	ու աղբեւը:

Համար այսմ հոլովին և այլ քանի մի անուանք տունոյ կորուս ման և փոփոխման ձայնաւոր տառիցն ։ զօտ

Ազդը գեր, գերբ, գերաց, գերօք, Բաւր է անշահ:
կայսը սեր, սերբ, սերաց, սերօք, Մեծ Առգուտը:
Ազգը գեր, գերբ, գերաց, գերօք, Շեր:
Տագը գեր, գերբ, գերց, գերբք կ գերօք, Տեգ:
Ուկը կեր, կերբ, կ կերաւ, կերաց, կերօք, Ուհուր:
Շւսսը տեր, տերբ, տերաց, տերբք, Արու ղաւահ է յ ուն:
Տարը թեր, թերբ, թերց, թերբք, Տարեր, ևս Ելու բան:
Համը մեր, մերբ, մերց, մերբք, Ենոյ չի հաջող Խօսել է յ լուս
Մախը եր, երբ, երց, երբք, Ե ա Եսոհ չի ծառե Գետոս ուղարուց
Ասկը կեր, կերբ, կերց, կերբք, Մեն է երու հորմ և լին սունց
Ամսը տեր, տերբ, տերց, տերբք, Եսու սոնդը:
Եղը զեր, զերբ, բաց, բօք, Շեր է յ վերջ և չի գնալը:

Կորուսմամբ:

Լինտը Ըստեր, երբ, բաց, բօք, Ժենա:
Լիտը Ստեր, երբ, երց, երբք, Վեր:
Դուստը դստեր, տերբ, տեմց, տերբք, Ծղիկ ղաւահ:
Կլմինտը մնտեր, տերբ, տերաց, տերբք, Տայլ:

Փոփոխմամբ:

Ալիւր ալեր, լերբ, երց, կամ աց երբք կամ օք, Ալար:
Եղջիւր չեր, կ ջերոյ երբ, ջերաց, երբք կ ջերօք, Պրջետ:

Օքինտկ Մետասաներորդ Հոլովման :

Եպակի:

Բ-չ	Աստղ.	աստղ:
Մ-ո-	Աստեղ.	աստեղի:
Տ-ո-	Աստեղ յաստղ.	աստեղին:
Հ-ոյ-	ԶԱստղ.	աստեղի:
Բ-ոյ-	յԱստեղէ.	աստեղից:
Պ-ոյ-	ՉԱստեղէ.	աստեղին:
Գ-ոյ-	Աստեղբ.	աստեղը:
Պ-ոյ-	ՉԱստեղբ.	աստեղին է յ աղման:
Ն-է-	յԱստեղիմ յաստղ.	աստեղին է յ աղման:
Կ-է-	մԼԱստղ.	իւ աստղ:

Յոդիակիւ

Ուզ.	Աստեղք.	աստեղներ:
Սէմ.	Աստեղաց.	աստեղներեւ:
Տէմ.	Աստեղաց.	յաստեղս.
Հայշ.	զԱստեղս.	աստեղներեւ:
Բայշ.	յԱստեղաց.	աստեղներեց:
Պատր.	զԱստեղաց.	պատրզներեն հոմոք չմ աստեղներեց վէ:
Գրը.	Աստեղք.	կամ աստեղօք.
Պար.	զԱստեղք.	կամ զաստեղօք.
Նէթ.	յԱստեղս.	աստեղներուն չմ աստեղներեն հիջ:
Կոչ.	ոլԱստեղք.	ոչ աստեղներ:

Քստ այսմ հոլովին սակաւ անուանք առւանց կորուսման և փող
միոխման ձայնաւոր տարւիցն. թթ:

Անգղ	անգղեղ.	գեղք.	գեղաց.	գեղքք:	Ե Երգուն գեղիեց
					չմ լուշնուն:
Աբկղ	աբկեղ.	կեղք.	կեղաց.	կեղքք:	Սմնդրուղ չմ զւենեի:
Ետղ	ետեղ.	տեղք.	տեղաց.	տեղքք:	Տէղ:
Լալետղ	ետեղ.	տեղք.	ետղաց.	ետեղօք:	Լաց ելնելու ուղ:
Կոթղ	թեղ.	թեղք.	թեղաց.	թեղքք:	կոթ ուղես շունդի:
Կոճղ	Ճեղ.	Ճեղք.	Ճեղաց.	Ճեղքք:	Գունդ ֆեղ:
Ոստղ	տեղ.	տեղք.	տեղաց.	տեղքք:	Լասոյ:
Կուպղ	պեղ.	պեղք.	պեղաց.	պեղքք:	Ղըւթլ:

Կորուսմամբ:

Մեկղ	կեղ.	կեղէ.	կեղաց.	կեղօք:	Ե պեսէ մէլ բըսմ չմ
					չըս Շըսմ:
Մինկղ	կեղ.	կեղք.	կեղաց.	կեղօք:	Ե զան ծովային չմ զրեն:
Ակուտղ	տեղ.	տեղք.	տեղաց.	տեղքք:	Մողումոյ չմ նուի:

Փոխիոխմամբ:

Բակուղ	կեղ.	կեղք.	կեղաց.	կեղօք:	Ձեւ չմ հժ գեւ չմ լուի:
--------	------	-------	--------	--------	------------------------

Օրինակ Երկոտասաներորդ հոլովման :

Եղակի:

Ուշ.	Տըդատ.	պըշտիկ:
Աւա.	Տըդատայ.	պըշտիկ:
Տըմ.	Տըդատայ, ցտվդատ, առ տըդատ.	պըշտիկ:
Հայց.	ՂՏըդատ.	պըշտիկ:
Բաց.	՚Ն Տըդատայ.	պըշտիկ:
Պատ.	ՂՏԸդատայ.	պըշտիկ հոյմոք էմ ուշտակն վլրոց:
Գուճ.	Տըդատաւ.	պըշտիկը:
Պար.	ՂՏԸդատաւ.	պըշտիկն չորս հոյմոք:
Նէր.	՚Ի Տըդատ.	պըշտիկութիւն:
Կռչ.	՚Վ Տըդատ.	՚Վ պըշտիկ:

Բատ այսմ հոլովին բազում յատուկ անուանք առանց կորուս-
ման և փոփոխման ձայնաւոր տառիցն՝ յորս յանգին դր:

Ակն	ակնայ, ակնաւ:	իչին գողտիւն:
Անակ	նակնայ, նակնաւ:	լուսաւոքչոյ հոյրին:
Անթափ	թափայ, թափաւ:	ինթեռ գողտիւն:
Ապիթատ	տայ, տաւ:	իշխոն էր հոյրց:
Արամ	մայ, մաւ:	Հայէաց լուսաւոքն որդիւն:
Արշամ	շամայ, մաւ:	Հայէաց լուգուրց ոբժորու հոյրին:
Երասխ	խայ, խաւ:	Երասխ գէպիւն:
Խադդ	դայ, դաւ:	ՍԷ եպէսէնոպոս՝ աշտինըրդ որբոյն ներսէսին:
Մաժմիկ	կայ, կաւ:	Ղայսէր գողտիւն:
Վարազդատ	տայ, տաւ:	Հայոց լուգուրը էր ինսուր գող:
Տիգրան	նայ, նաւ:	Հայոց լուգուրը՝ էրուսնշոյ որդիւն:
Տիտան	նայ, նաւ:	Քոնսուլը որդիւն:
Աղեք	դերայ, ըաւ:	Թափաւոք էր եղովմոյէցաց:
Երեք	ըայ, ըաւ:	Սաղայն որդիւն:
Եգեք	եգերայ, ըաւ:	Չերտեղայ աշխարհն:
Եղեմ	մայ, մաւ:	Դըրխսուն պէղն:
Ճեք	ճերայ, ըաւ:	Պարսէց մէն գուտուն:

Նարեկ	կայ, կտւ, Այն վանդն՝ ուր էր ոչ ոչ նարեկոցն:
Բել	լսյ, լտւ, Բողջապատ տողազն Ետքաւուն:
Արամայիս	սայ, սաւ: Հայէայ Եռուն:
Նիւս	սայ, սաւ: Նէհետք չմ նիւսն տողուն:
Պիը	լսյ, լտւ: Վիերէմէն տողուն:
Տփխիս	սայ, սաւ: Թէթլու տողուն:
Ամնն	նայ, նաւ: Դրամեոյ տողունին ուշին:
Անտիոք	քայ, քաւ: Անտիոք տողուն:
Լակեպեմնն	նայ, նաւ: Մէոհւրոյ տողուն մօույս:
Խոռ	ուայ, ուաւ: Հայէայ ուշին:
Մեսրոլը	բայ, բաւ: ՄԷ մէորոզն՝ որ մէր գերն գոտու:
Պարոյը	բայ, բաւ: Հայոց տուոզն պատկառք Ետքաւուն:
Բալու	լուայ, լուաւ: Բոլու տողուն:
Կմաւուս	սայ, սաւ: Գեղ եր նըուսողին մօք:
Կավառնայում	մայ, մաւ: Գրուլուայու մոյըտողուն:
Քերասուլ	լսյ, լտւ: Քերէնեւ չմ տոքուն տողուն:
Արշօթ	բայ, բաւ: Այն Ետքաւուրն՝ որ տուու զնինաւէ:
Ըօշ	շայ, շաւ: Ըօշ չմ սուսս պարսից տողուն:
Պող	դոյ, դաւ: Սուրբ ուօշ պարզամիտ ճշիւուրն:

Կորուսմամբ:

Եկեղեայ	ղեցաւ: Եղնիու գուտուն:
Հմայեակ	եկայ, եկաւ: Հայոց եշիուն էր՝ որ հահոպակինցուա:
Մծբին	բնայ, բնաւ: Նուշուն տողուն:
Մօրիկ	ըկայ, ըկաւ: Հոռոմի Ետքաւուր էր յոթ ան 582:
Արդիու	դիայ, դաւ: Աւոյուրու Ետքաւուրի հողաց շնուն:
Զահուկ	հկայ, հկաւ: Զահուկ գուտուն:

Փոխիսմամբ:

Դաւրէյ	ըիմայ, ըիմաւ: Թուուրէղ չմ նելքեղ տողուն:
Խորէն	ըենայ, ըենաւ: Աբէտը Ետքաւուրի սոլուտուն:
Աէթ	սեթայ, սեթաւ: Աշտմայ նըռուշ ուշին:
Անոյշ	նուշայ, նուշաւ: Աժշահուկ Ետքաւուրի սուսզն ինն:

Են և յատուկ ամուսնք ինչ յանգեալք ՚ի ու որք ՚ի Հոլովիլն
ըսդ այսու օրինակաւ առնուն ՚ի զինի ոյբին զտառդ յ կան
ևս որք յանգին ՚ի առ և ՚ի Հոլովիլն իւրեանց փոփոխմամբ
զսէն ՚ի յեւ զո՞ր օրինակ։

Ալիս	Լիայ լիաւ։ Գրտառն մի մօռայուս։
Բարտա	տայյ տաւ։ Բէրտէ տողոդն Զ օք հետէ գէնջօց։
Ելլադա	դայ դաւ։ Յունասպոն։
Եւբիս	բիայ բիաւ։ Երեպօզ նղղին։
Ժմէոդոսիա	սիայ մնաւ։ Քէթէ տողոդն։
Լուսիտանիա	նիայ նիաւ։ Փօրենատոլն աշխորին։
Տըովագա	դայ դաւ։ Տըովետ տողոդն։
Բառնաբաս	նաբայ նաբաւ։ Աշխէնքս էր +ի և ընկնէ պօղոնի։
Չաբադիաս	գիայ դիաւ։ Գլուխն էր յուշայն օշղին։
Ռեբաս	բայ բաւ։ Ակուս չմ Ակուս տաղագն։
Կլէովպատ	պայ պաւ։ Յունէ տուպէլու հոյրն։
Նադաբիաս	բիայ բիաւ։ Յետոնիոյն որդին։

Օրինակ Երեքտասաներորդ Հոլովմամն։

Եղակի։

Ուզ	Եսայի։ Եսոյի։
Մեռ	Եսայեայ։ Եսոյուս։
Տըռ	Եսայեայ առ Եսայի յեսայի։ Եսոյուս չմ ու Եսոյին։
Հոյց	զԵսայի։ Եսոյին։
Բոռ	յԵսայեայ։ Եսոյուց։
Գոյց	զԵսայեայ։ Եսոյուս վէրայ չմ հոմոք։
Գոյց	Եսայեաւ։ Եսոյուն։
Գոյց	զԵսայեաւ։ Եսոյուս շովուն։
Ներ	յԵսայի։ Եսոյուն։
Կու	ով Եսայի։ կոնչ Եսոյուս։

Ըստ այսմ Հոլովին բազում յատուկ ամուսնք փոփոխմամբ
ձայնաւոր տառից։

Անկերիայ քեայ. եաւ. էնկերէն ուղղոն:
 Եղեսիայ սեայ. եաւ. Ուրթոյ ուղղոն:
 Իկարիայ ըեայ. եաւ. Կօշ հղլին:
 Նիկոմիդայ դեայ. եաւ. Իշնեմեռ ուղղոն:
 Եպափրասա ըեայ. եաւ. Կրաստացոց ուղղոն էղեմբան:
 Ըթանակինէր նեայ. եաւ. Արթբ եղենէողոն է՛ ուղղոն:
 Լաւոդիկէ կեայ. եաւ. Լութուեն ուղղոն:
 Կարթագինէր նեայ. եաւ. Խորագուղոն ուղղոն:
 Հունիսիմէր մեայ. եաւ. Ասորբ հոյոն հունէուն:
 Միդուլէ լեայ. եաւ. Միւլոն ուղղոն:
 Վահէր հեայ. եաւ. Հոյոց թոգուոց է՛ ուշե վահոյ:
 Արիստակիսա կեայ. եաւ. Լուրուոքչոյ էրդուն ուշեն:
 Դիոգինէսա նեայ. եաւ. Անուննէ էլլուրիոյ է՛ ութուցի:
 Եւրոպիլէս դեայ. եաւ. Անուննէ բանուուեղծ է՛:
 Թաղէսա զեայ. եաւ. Եօնն էմորուուերոյ մին:
 Հիպոկրատէս տեայ. եաւ. Վարուեռ բժեշն է՛ յունոյ:
 Ստաքէսա քեայ. եաւ. Գոյզու ուղղուելոյ ուղղութ է՛:
 Բիւրասպի պեայ. եաւ. Վարուեց ողջեւուն է՛:
 Թեկիղի զեայ. եաւ. Արուցն վայուսին:
 Հեղին զեայ. եաւ. Վահուոյուուեռ է՛ եկլուցաց:
 Զարուհի հեայ. կ հւոյ. Միծին ուեկուոյ իբն:
 Տիգրանուհի հեայ. կ հւոյ. Միծին ուեկուոյ ուուրն:
 Ղամպէուհի հեայ. կ հւոյ. Արտբ զմբեռուն ուուրն:
 Կոստանդին գեայ. եաւ. Իշխան է՛ հոյոց և այն:
 Լեովլոլիս լեայ. եաւ. Խըզ ուղղոն լուհուուուու:
 Հերապօլիս լեայ. եաւ. Բերբու որ է՛ հուլու:
 Զամեսոս մեսեայ. եաւ. Յաստուոյ է՛ նինուցն:
 Կալմակա մեայ. եաւ. Հոյիոյ թուուն:
 Յուլիոս լեայ. եաւ. Արտօղին հոյորն հուզմոյ:
 Օգոստոս տեայ. եաւ. Երեբէ հոյորն հուզմոյ:
 Տիբերիոս ըեայ. եաւ. Երբէ հոյորն հուզմոյ:

Առանց վուխոխման:

Դրաստամասն նեայ. Արշէ նորուարէ ու պրուցուն:

Առեստութեայց եաւ. Տէղն՝ ուր խոսրավ յազնէց պարտէց:
Դեմետրի ըեայց եաւ. Հնդկոց էշտոն էր և այլն:

Օրինակ Չորեքտասաներորդ հոլովման :

Յոգնակի:

Ո-ղ.	Հայաստանեայք.
Ա-ն.	Հայեստանեայց կամ եաց.
Տ-ը.	Հայաստանեայց լնդ հայաստանեայս.
Հ-օյց.	Հայաստանեայս.
Բ-ոց.	Ի Հայաստանեայց.
Պ-ոս.	Ղ Հայաստանեայց.
Գ-օբ.	Հայաստանեօբ.
Պ-ոբ.	Ղ Հայաստանեօբ.
Ն-օ.	Ի Հայաստանեայս.
Կ-օ.	Ո Հայաստանեայք.

Լուս այսմ հոլովին հետագայ յոգնական անուանքու որոց ոմանց
սեռականն եզերի միայն 'ի եաց. և ոմանց միայն 'ի այց. ոմանց
'ի եաց. և 'ի եաց. և ոմանց 'ի եաց և 'ի եց. պը:

Աջեայք,	Ե այց.	Աջ հողմ:
Ահեկեայք,	Ե այց.	Ձու հողմ:
Ենթալունեայք,	Ե այց.	Լուսնի առէն էլոժանքն:
Երեկորեայք,	Ե այց.	Յորոկունքն:
Միջերեռեայք,	Ե այց.	Մէջ աէշն էրէնին անապօլու:
Տիւաննեայք,	Ե այց.	Տիւանու որդէնին չմ ցէշն:
Բահաղիմայք,	այց.	Բահաղիմ հուսունքն:
Առյապայք,	այց.	Ապագայ գուլետանն:
Ապագայք այց կամ այից այիգ. գուլիտանն:		
Այգեստանեայք,	Ե այց.	Այգենէր բազէ բնանին:
Հայկազնեայք,	Ե այց.	Հայոց ազգէ էլոժն:
Զիթաստանեայք,	Ե այց.	Զիթանէ ծառէց.

Այծեայք, եայց, կամ ծէից, ծէիք. իծէ մոլով շնորժ էր:
 Առժամանակեայք, եայց, կամ կէից. Ժամանակաւոր բանէր:
 Գետնախշուայք, եայց, կամ տէից. Գետնէ վէ ընհաջողնող:
 Դուզիաքէայք, եայց, կամ քէից. Գերմոկ բուէր:
 Ըստմանեայք, եայց, կամ նէից. Մատմարըն:
 Թոռնեայք, եայց, կամ նէից. Թոռն թոռնէր:
 Ծաղկեայք, եայց, կամ կէից. Ծաղկաւոր բանէր:
 Հողանիւթեայք, եայց, կամ թէից. Հողէ եղծանին:
 Հըմնիւթեայք, եայց, կամ թէից. Կըսէէ եղծանին:
 Համագամայնք, այնց, կամ ից, իւք, կամ օք. Բալորդ:

Գ Լ Ո Ւ Խ . Բ .

Յազագույն անուշման անուաննց:

Յատուկ հոլովմունք են վեց. ըստ որոց հոլովին անուանք
 ին. այսինքն են. Տէր. այր. հայր. մայր. եղբայր.
 Քոյր. կին. օր. և գիւղ կամ գեօղ. և բարդ եալք սոցա. զըս
 դիցուք աստ առաջին:

Հոլովման անուանն՝ Տէր:

Եղակի:

Յոգնակի:

Ուշ.	Տէր.	Տեսրք:
Սեռ.	Տեսռն.	Տեսրց, կամ տերանց:
Տեռ.	Տեսռն.՝ի տը. ցտէր.	Տեսրց, ցտեսռը:
Հոյց.	ԴՏէր.	ԴՏեսրս:
Բաց.	՚ի Տեսռնէ.	՚ի Տեսրց, ՚ի տերանց:
Պատ.	ԴՏէրանէ.	ԴՏեսրց, կամ զտերանց:
Գոշ.	Տէրամբ.	Տէրամբք:
Պար.	ԴՏէրամբ.	ԴՏէրամբք:
Նէր.	՚ի Տեսռն, կմ ՚ի տը. ՚ի Տեսրս:	
Կէլ.	՚ԼՏէր.	՚ԼՏեսրք:

Մայր:	մարդ:	Մոյք:
Կնքամայր:	մօր:	Կնքամէր:
Եղբայր:	եղբօր:	Եղբէր:
Հօրեղբայր:	եղբօր:	Հօրեղբայր:

Հոլովումն անուանս՝ Քոյք:

Եղակի:

Յոգնակի:

Ուշ:	Քոյք:	Քոյք:
Աւա:	Քեռ:	Քերց:
Տես:	Քեռ: առ քոյք պքոյք պքոյք:	Քերց: պքոյք:
Հոյք:	զ Քոյք:	զ Քոյք:
Բոց:	'ի Քեռէ:	'ի Քերց:
Պոց:	զ Քեռէ:	զ Քերց:
Գոց:	Քերը:	Քերք:
Պոք:	զ Քերը կամ 'ի քոյք:	զ Քերք:
Ներ:	'ի Քեռէ կամ 'ի քոյք:	'ի Քոյք:
Կոչ:	ո՛լ Քոյք:	ո՛լ Քոյք:

Սորա Եղակի Գործիականն լինի երթեցն քեռք և յորդակին.
քոյք քեռց պքոյք զքոյք զքոյք զքոյք քեռց քեռք ո՛լ քոյք:
Եյլ այս հազիւ ուրեք 'ի գոլծ ածի:

Բառ այսմ՝ Հոլովին և բարկեալք սորա զո՞ր օլինակ:

Հօրաքոյք:	քեռ:	Հոլովուց:
Մօրոքոյք:	քեռ:	Մոլուց:

Հոլովումն անուանս՝ կէն:

Եղակի:

Յոգնակի:

Ուշ:	կին:	կանայք:
Աւա:	կիոջ:	կանանց:

Տըս.	կնոջ. ցիլն.	Կանամց. առ. կանայս:
Հոյց.	զ կին.	զ կանայս:
Բաց.	'ի կնոջէ.	'ի կանանց:
Պատ.	զ կնոջէ.	զ կանանց:
Գոբ.	կանամբ. կամ կնաւ.	կանամբ:
Պոբ.	զ կանամբ. կամ զկնաւ.	զ կանամբ:
Ներ.	'ի կնոջ. կամ 'ի կին.	'ի կանայս:
Կոչ.	ովկ կին.	ովկ կանայք:

Սորա եղակի գործիականն լինի երբեմն՝ ինձաւ.

Հստ այսմ հոլովին և բարդեալք սորա. զ՞ը օրինակ.

Տիկին,	տիկնոջ.	տիկնայ:	կամ տիկնանց.	լսուուն:
Եղուակին,	կնոջ.		Մարդագեր էն:	
Միակին,	կնոջ.		Մէն էնոց հետ ոմունացած մոքա:	

Հոլովումն անուանս՝ Գիւղ:

Եղակի:

Ցողնակի:

Բազ.	Գիւղ.	Գիւղբ:
Մեռ.	Գիւղչ:	Գիւղից:
Տըս.	Գիւղչ. 'ի գիւղ.	Գիւղից. 'ի գիւղն:
Հոյց.	զ Գիւղ.	զ Գիւղս:
Բաց.	'ի Գիւղէ.	'ի Գիւղից:
Պատ.	զ Գիւղէ.	զ Գիւղից:
Գոբ.	Գիւղիւ.	Գիւղօք:
Պոբ.	զ Գիւղիւ.	զ Գիւղօք:
Ներ.	'ի Գիւղ. կամ 'ի գիւղ. 'ի Գիւղս:	
Կոչ.	ովկ Գիւղ.	ովկ Գիւղբ:

Սորա յոկնականն լինի ևս՝ Գիւղօրէք. գիղօրէից. ընդ գիւ-
ղօրէս. զգիւղօրէս. ի գիւղօրէից. զգիւղօրէից. գիւղօրէիւք.
զգիւղօրէիւք. ի գիւղօրէս. ո՞լ գիւղօրէք.

Ըստ այսմ Հոլովին և սոքին:

Գեղօղ	գեղջ	գեղօղք	գեղօղից	Գեղ
Զորագիւղ	գեղջ		Զուն մշտ էլուծ գեղի	
Նորագիւղ	գեղջ		Նու գեղ	
Քաղաքագիւղ	գեղջ		Մուծ գեղ	

Հոլովումն անուանս՝ Օք.

Եղանակին Յոզնակին +

Ա-դ.	Օր.	Աւուրբ:
Ա-ն.	Աւուր.	Աւուրց:
Տ-ն.	Աւուր. յօր. ցօր.	Աւուրց. յաւուրս. ցաւուրս
Հ-ց.	ՀՕր.	ՀԱՎՈՒՐՑ:
Բ-ց.	ՅՕՐԵ.	ՅԱՎՈՒՐԳ:
Պ-ց.	ՀՕՐԵ.	ՀԱՎՈՒՐԳ:
Գ-ց.	Աւուրբ.	Աւուրբբ:
Պ-ց.	ՀԱՎՈՒՐԲ.	ՀԱՎՈՒՐԲԲ:
Ն-ց.	յԱՎՈՒՐԻ կամ յօր. յԱՎՈՒՐՄ:	
Կ-ց.	մԼՕր.	մԼԱՎՈՒՐԲ:

Հայոց աշխամ հորդութին և բարդեալք սովոր. զ՞ո՞ր օքինակած:

Երկայնօր՝ աւուը. Տետ օք:
Կէսօր՝ աւուը. Օք համազարի:

Ազիսանի վոճակ բարեգործության հոլովմանց ռեսուտնց:

Հոլովման:	Եղ.	Սէմ.	Եղ.	Գոդ.	Սէմ.	Ցուդ.
Բառ:	իւ.	իւ.	ից.	ից.	իւք:	
Քաղաք:	իւ.	աւ.	աց.	աց.	օք:	
Գետ:	ոյ.	ով.	ոց.	ոց.	ովք:	
Եկեղեցի:	ոոյ.	եաւ.	եաց.	եաց.	եօք:	
Աշեղն:	ան.	ամբ.	անց.	անց.	ամբք:	
Նեղութիւն:	եան.	եամբ.	եանց.	եանց.	եամբք:	
Գառն:	ին.	ամբ.	անց.	անց.	ամբք:	
Զգեստ:	ու:	ու:	ոց.	ոց.	ուք:	
Փոքր:	ու:	ումբ.	ունց.	ունց.	ումբք:	
Աշբիւր:	եր:	երբ.	աց.	աց.	երբք:	
Աստղ:	ել:	եղբ.	աց.	աց.	եղբք:	
Տրդատ:	այ:	աւ:				
Եսայի:	եայ.	եաւ.				
Հյամանեայք:			եալց.	եալց.	եօք:	
Տէր:	աեառն:	ամբ.	անց.	անց.	ամբք:	
Հայր:	հօը.	աըբ.	պրց.	պրց.	պրբք:	
Քյոր:	քեռ:	երբ.	երց.	երց.	երբք:	
Կին:	կնոջ.	ամբ.	անց.	անց.	ամբք:	
Գիւլ:	գեղջ.	իւ:	ից.	ից.	օք:	
Որ:	աւուր:	ուբ:	ունց.	ունց.	ուրբք:	

Գ. Ա. Ռ Դ Խ. Գ.

Յազգի հոլովմանց միջական ռեսուտնց:

Ուշական անուանք են հնպապատիկ, մասնականք, հարցականք, վերբերականք, հանրականք, և բուռականք, զուրոյ զհոլովման դիցուք առաջի:

Եղակի:

Ծոգնակի:

Առշ.	Ո՛՛Ռ.	Ոմանիք:
Աւա.	Ուրումն.	Ոմանից:
Տըմ.	Ումեմն. առ ովե.	Ոմանց առ ոմանց:
Հոյց.	Ղ Ովե.	Ղ Ոմանս:
Բաց.	յՈւմեմնէ.	յՈմանց:
Գլու.	Ղ Ումեմնէ.	Ղ Ոմանց:
Գործ.	Ոմամբէ.	Ոմամբք:
Գլու.	Ղ Ոմամբէ.	Ղ Ոմամբք:
Նեց.	յՈւմեմն. կամ յովե.	յՈմանս:

Եղակ:

Ծոգնակի:

Առշ.	Ոք.	Ոմանիք:
Աւա.	Ուրուք.	Ոմանից:
Տըմ.	Ումեք. առ ոք.	Ոմանց ցոմանս:
Հոյց.	Ղ Ոք.	Ղ Ոմանս:
Բաց.	յՈւմեքէ.	յՈմանց:
Գլու.	Ղ Ումեքէ.	Ղ Ոմանց:
Գործ.	Ոմամբ.	Ոմամբք:
Գլու.	Ղ Ոմամբ.	Ղ Ոմամբք:
Նեց.	յՈւմեք. կամ յոք.	յՈմանս:

Եղակի:

Առշ.	Իմն. կամ ինչ:
Աւա.	Իրիք.
Տըմ.	Իմիք. առ իմն. կամ յինչ:
Հոյց.	Ղ Իմն. կամ զինչ:
Բաց.	յԻմեքէ.
Գլու.	Ղ Իմեքէ.
Գործ.	Իմիք.
Գլու.	Ղ Իմիք.
Նեց.	յԻմիք.

Եղակի:

Ռուզ.	Միւս.
Սէս.	Միւսոյ.
Տէտ.	Միւսում, կամ միւսոյ. ցմիւս.
Հոյու.	զՄիւս.
Բոց.	'ի Միւսմէ, կամ 'ի միւսոյ.
Պոտ.	զՄիւսմէ, կամ զմիւսոյ.
Գոբ.	Միւսով.
Պօբ.	զՄիւսով.
Ներ.	'ի Միւսում, կամ 'ի միւս:

Ըստ այսմ հոլովին և մասնական անուանքս՝ իւրաքանչիւր իւրոյ, իւրում, իւրմէ, իւրով երկաքանչիւր, իւրոյ, իւրում իւրմէ, և այլն. որոց յոգնակին լինի որպէս Գետի, Գետոց, զը. իւրաքանչիւրք, իւրոյ, երկաքանչիւրք, իւրոյ, և այլն:

Այնպէս հոլովի և ածական անունս՝ Եջւ զոր օրինակ. Այլ այլոյ, այլում, յայլմէ, այլով յայլում, կամ յայլ, այլք այլոյ, այլովք, այլս:

Հոլովում հարցական անուանցս՝ Ո՞վ կամ ո՞, ո՞:

Եղակի:

Յոգնակի:

Ուզ.	Ո՞վ կամ ո՞.	Ո՞յք:
Սէս.	Ո՞յը.	Ո՞յց:
Տէտ.	Ո՞մ, առ ո՞վ, կամ առ ո՞, Ո՞յց,	Ո՞յց:
Հոյու.	զՈ՞վ կամ զո՞.	զՈ՞յա:
Բոց.	յՈւմմէ՞.	
Պոտ.	զՈւմմէ՞.	
Գոբ.	Ի՞ւ.	
Պօբ.	զԻ՞ւ.	
Ներ.	յՈ՞մ, կամ յո՞վ կամ յո՞.	

Եղակի:

Յոդնակի:

Առաւ.	Ո՞ր.	Ո՞րք:
Աւել.	Արոյ.	Արո՞յ:
Տըմ.	Արօնմ. կամ որոյ. առ ո՞ր. Որո՞յ. առ ո՞րս:	
Հայց.	ՉԱՐ.	ՉՈՒՐ:
Բազ.	ՅՈՒՇԱՅ.	ՅՈՒՇՈՒ:
Պատ.	ՉՈՐՃԵՐ.	ՉՈՐՃՈՒ:
Գուճ.	ՈՐՈՎԼ.	ՈՐՈՎԼՔ:
Պար.	ՉՈՐՄՈՎԼ.	ՉՈՐՄՈՎԼՔ:
Ներ.	ՅՈՒԹՈՆՄ. կամ յո՞ր.	ՅՈՒԹՈՒ:

Դ սորա յոգնականէն լրանան պակասեալ յոգնական հոլովքն
նախընթաց հարցական անուանս՝ * յու:

Հոլովումն վերբէրական անուանս՝ Այսուն:

Եղակի:

Յոդնակի:

Ո-չ.	Այսքան.	Այսքանիք:
Աւել.	Այսքանոյ.	Այսքանեայ, կմ այսքանից:
Տըմ.	Այսքանոյ. ցայսքան.	Այսանեայ. ցայսքանս:
Հայց.	ՉԱՅՍՔԱՆ.	ՉԱՅՍՔԱՆՍ:
Բազ.	ՅԱՅՍՔԱՆՈՅ.	ՅԱՅՍՔԱՆԵԱՅ:
Պատ.	ՉԱՅՍՔԱՆՈՅ.	ՉԱՅՍՔԱՆԵԱՅ:
Գուճ.	Այսքանեալ.	ՉԱՅՍՔԱՆԻՕՔ:
Պար.	ՉԱՅՍՔԱՆԵԱԼ.	ՉԱՅՍՔԱՆԻՕՔ:
Ներ.	ԱՅՍՔԱՆ.	ԱՅՍՔԱՆՍ:

Հատ այսմ հոլովին և սոքին. Ուքան. այդքան. այնքան. սոյն-
քան. դոյնքան. նոյնքան:

Սոյնպէս հոլովին և բառ-ս գոնին՝ ըստ յոգնականին. իսկ ըստ
եղականին փոքը ինչ խոտորի. զար օրինակ. Քանի. քանոյ.
կամ քանոյ. ՚ի քանի. զքանի. ՚ի քանոյ. գանուլ. իսկ

բառքս՝ Որպիսի, ոյսպիսի, այդպիսի, այնպիսի. որպիսի.
 դոյնպիսի. նոյնպիսի. Հոլովին ամենեին որպէս՝ ԷՀԵՇԵՑԻ առց
 Որոց եղակի տրականն և ներգոյականն երբեմն ՚ի ռամ յանգին.
 դը. * Ընդ այնպեսուն և հաց մի ուտել ||. ա. կրտ. 5. 11.
 * Յայողեսում աւուր այսելութեամ իւրեանց մասու-
 որ առնիցեն զաստուած ||. Առք ա. Պետ. թ.
 * Յայողեսում շիրթման խորհրդոց հասանէ նմա առաջիկոյ-
 իցն յայսմութիւն ||. Խոր. ա. 24. Սոյնպէս և այլքն.

Հոլովում համբական անուանա՝ ԱԲՆԵՒՑԵՆ. իոց ամէ է+ին.

Յոգնակի:

Առք.	Ամենեքեան. կամ ամենեքին:
Աւո.	Ամենեցունց. կամ ամենեցուն:
Տբո.	Ամենեցունց. առ ամենեսեան. կամ տռ ամենեսին:
Հոյց.	Ամենեսեան. կամ զամենեսին:
Բաց.	Ամենեցունց. կամ յամենեցուն:
Պետ.	Ամենեցունց. կամ զամենեցուն:
Գոր.	Ամենեքումք.
Գոր.	Ամենեքումք.
Ներ.	Ամենեսեան. կամ յամենեսին:
Կոչ.	ՈԼ Ամենեքեան. կամ ոԼ ամենեքին:

Այսպէս հոլովի և բառու՝ Բոլորեքեան. բոլորեցունց. կամ
 բոլորեքին. բոլորեցուն. և այլն.

Հոլովում բուական անուանա՝ ԱՒ.

Առք.	Մի.
Աւո.	Միոյ. կամ միոյ.
Տբո.	Միոմ. կամ միոյ. ՚ի մի.
Հոյց.	ԼՄի.

Բայ.	՚ի Մթիոյ, կամ ՚ի միոցէ.
Պտղ.	զՄթիոյ, կամ զմիոցէ.
Գող.	Մթիով.
Պող.	զՄթիով.
Նէր.	՚ի Մթիովմ, կամ ՚ի մի, կամ ՚ի միոջ.
Կըշ.	ուլ Մթ:

Սոյնպէս հոլովին և բարդեալք սորա, որգոն, Քսան և մի,
միոյ, երեսուն և մի, միոյ, և այլն,

իակ վասն այլոց թուական ամուսնոց գիտելի է, ոչ լոգաս-
ձակքն պէսպէս հոլովին, որգոն:

Երկու,	Երկուց.	Երկումբք:
Երեք,	Երից.	Երիւք:
Չորք, կամ շորա,	Շորից.	Շորիւք:
Հինգ, հնդիւ,	Հնդից.	Հնդօք, կամ հնդիւք:
Վեց,	Վեցից.	Վեցիւք:
Եօթն, եօթանց, կամ եօթնից.	Եօթնից.	Եօթամբք:
Ութ, կամ ութն, ութիւ, կամ ութիւ, ութից, ութիւք:		
Ինն, ըննի, ըննիւ, ինունք, իննուց, կամ ինունց, կամ ըննից, ըննիւք, կամ ինամբք:		

Տասն, տասին, տասամբ, տասունք, սանց, սամբք:
Մոտասան, կամ սանք, սանից, նիւք:
Քսան, քսանից, քսանիւք:
Երեսուն, երեսնից, երեսնիւք:
Հարիւր, ոյ, ոլ, ոց, կամ ից, ոլք, կամ օք:
Երկերիւր, ոյ, ոլ, ոց, կամ, ի, իւ, ից, օք:
Հազար, ի, աւ, կամ իւ, աց, կամ ից, օք:
Բիւր, ու, ու, ուց, ուք, կամ ոյ, ոլ, ոց, ոլք:
Այնպէս հոլովին և այլ ամենայն լնդարձակ թուական ան-
ուանք, որք լստ վերոյզելոց յանդի:

Խակ էտաստկամքն հոլովին ընդ առաջին և լճու երկրորդ օրինակաւ, այսինքն ընդ բառեաւ և ընդ գողագոս։ զնը օրինակ։

Առաջներորդ,	իւ առւ կամ իւ այ օք
Երկրորդ,	իւ առւ կամ իւ այ օք
Երրորդ,	իւ առւ կամ իւ այ օք
Տասներորդ,	իւ այ կամ իւ այ օք

Ըստ այսմ և այլքն՝ բայց իյերկուց աստի նոթինին և առաջին, որք հոլովին ընդ երրորդ օրինակաւ, այսինքն ընդ գետով, որդոնի Նախկինս նախսկնոյ նախսկնու Առաջն, առաջնոյ յառաջնոյ կամ յառաջնու, կամ յառաջնու, առաջնու յառաջնու, կամ յառաջնում։

Աղյակես և զատական և կրկնական անուանք թուականք՝ թէպէտ հազիւ ուրեք հոլովին, բայց ի ստիպեւ հարկին՝ լինին ըստ դատականաց՝ ընդ գողագոս և ընդ բառեաւ, որդոն։

Հեղեակ, գեկի, կաւ, կամ կիւ, կաց, կօք, Հեղուպատիկ, պատկի, կաւ, կամ կիւ, կաց, կօք, ըստ այսմ և այլքն։

Խակ անձներականք, որպիսի են, Երկոքեանն երեքեան, չորեք քեանն և այլն, հոլովին ըստ հանրականին, որդոն, Երկոքեանն կոյունց կամ երկոքին, կոյունն կոյումքն երեքեանն, երեցունց, կ երեքին երեցուն, երեքումքն և այլն։

